

Izhaja vsak četrtek in
večja s poštno vredn
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din.,
pol leta 12-50 din., četrt leta
6-50 din. Izven Jugoslavije
46 din. Naročnina se pošlje
na upravnništvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
List se dopušlja do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Noko-
pisi se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročnino,
insertere in reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglase
primeren popust. Neoprite
reklamacije so poštnine
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.683.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

46. številka

MARIBOR, dne 1. novembra 1928

57. letnik.

Očetje centralizma.

Posledice nesrečne vidovdanske ustave so vedno po gubonosnejše za notranji in tudi zunanji položaj države. Vse stranke so se radi tega že izjavile za spremembo ustave razven radikalov in demokratov.

Radikali in ustava.

Radikali so izključno srbska stranka in je bilo že ob početku naše države naravno, da smatrajo vse izven Srbije za osvojeno, z orožjem pridobljeno ali pa za brezpogojno podvrženo Srbiji ter da hočejo dati celi državi Srbov, Hrvatov in Slovencev srbsko in za srbsko nadvlado najprikladnejšo ustavo. Dolgo so se bavili z načrtom, da staro srbsko ustavo prenesejo na celo novo državo, pa tudi ta ustava jim je bila predobra in za to so se morali zateči k novemu ustavnemu načrtu. Če bi radikali sami izdelovali ta načrt, bi z njim tudi propadli, ker ne bi imel na sebi prav nič jugoslovanskega ter ne bi mogel preslepiti nobene skupine v parlamentu. Popolna srbska nadvlada je bila tedaj na najslabšem glasu in ne mogla bi priti v ustavi do izraza, če ne bi bilo podkupljenih duš, ki so velesrbstvo znale preplekati, da je nazunaj nosilo lik jugoslovanstva, v resnici in naravi je pa bilo prava nadvladanje Srbov nad Hrvati in Slovenci.

Demokrati očetje ustave.

Demokrati so se od prvega početka Jugoslavije pred stavliali srbskim radikalom kot edini in pravi zastopnik Hrvatske in Slovenije, vse druge so pa ovadili za avstrijske duše. Ko je bila na vrsti ustava, so bili oni tisti sleparji, ki so znali velesrbsko nadvlado na zunaj prevleči z jugoslovansko tanjšico. Tako dolgo so govorili, in tolmačili Velesrbom, dokler oni niso prišli do zaključka, da je vseeno pod katero obliko in besedo dobijo svojo nadmoč nad državo. Ob sprejetju ustave so bili demokrati na vladi in oni so pred glasovanjem poskrbeli, da se je 59 delavskih poslancev nasilno pod pretvezo zarote, prevrata itd. potom policije odpravilo iz parlamenta.

S kršenjem parlamentarnih načel in pravic so v naši državi demokrati začeli in oni so tudi očetje izjemnega ali državno-zaščitnega zakona, ki je bil najprej naperjen proti komunistom, a je tako sestavljen, da lahko pobija in oropa vseh pravic vse nasprotnike vladajoče stranke.

Ko so demokrati uvideli, da v naši državi ne more obveljati mnenje in zahteva Srbov, da so oni edini narod po preteklosti in sedanjosti v tej državi in da oni lahko Hrvate in Slovence smatrajo za spreobrnjene in milostno sprejete Srbe, so pa začeli z naukom o troedinem jugoslovanskem narodu in to na ta način, da so Srbom na tihem dopovedali, da je to samo beseda in pretveza, dočim so v resnici Srbi pred vsemi in tudi nad vsemi v državi SHS.

Živ pokopan.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus.

2. nadaljevanje.

Pograbil je svečo in izrazil na njegovem licu je pravil: «Za bolniško postrežbo ti nisi ustvarjen!»

«Pri kraju je z mēno, kajne, gospod zdravnik?» je popraševal slaboten glas sem od postelje.

«Bojim se, če ne —!» je mrmral zdravnik med stisnjenimi zobmi, ko je taval za Alešem po temnih stopnicah. «Razen če si mi posreči, da te spravim v postelje —!»

«Ali bo moral priti mrliški ogleda?» je vprašal Aleš ob šestih zjutraj.

Ves potrj je sedel na stolu v pritični sobi. Nenadomestljivi Hinko Brglez je šel, odkoder se nihče ne vrne —.

Kaj bo sedaj —? Kako bo živel brez Hinkota? On, ki je bila zanj javnost strašna, neznosna —. In vsa tista poizvedovanja in popraševanja, tiste sitnosti, in skrbi, ki so neizogibne, če nam kdo umre —!

Aleša je oblažavala mrlja polt.

«Ne ne!» je odgovoril zdravnik pomirjajoče. «Prav nič ga ni treba! Saj sem bil jaz pri smrti! Obojestransko pljučno vnetje! Tudi kaj takega se včasih zgodi. Sam bom napisal mrliški ogledni list. Ampak seve, različne pogrebne zadeve bode te morali urediti —.»

Aleš je čutil, kako so ga «pogrebne zadeve» tiščale za tilnik. Vedel je, prepričan je bil, da ga bodo zadušile, in pokrnil si je lice z rokami.

«Ali je imel gospod Aleš Blaž kaj sorodnikov?» je vprašal zdravnik sočutno.

Ustavno vprašanje sedaj.

Čas je prinesel vse polno težkih in pogubnih posledic ustave. Radikali dobro vidijo, da je ustava za Srbe tudi slaba in ne samo za Hrvate in Slovence, ne morejo pa nastopiti za njeno spremembo, ker bi v tem slučaju takoj nastopili proti njim med Srbi demokrati, češ, da radikali rušijo srbsko ustavo, srbsko nadvlado in da se udajajo «avstrijancem» — Hrvatom in Slovencem. Po zadnjih volitvah so radikali tudi priznali, da so v naši državi trije narodi in s tem so ovrgli demokrasko teorijo ali nauk o troimenskem in troedinem narodu ter tako pripoznali edino pravo pot do sporazuma za ureditev notranjih razmer v naši državi.

Iz treh narodov in po njih svobodni volji in odločitvi je naša država tudi nastala in če radikali kot predstavniki Srbov govorijo o treh narodih Jugoslavije, je to gotovo dokaz, da je med srbskim narodom dovolj smisla za nastoj in obstoj naše države in da bi bilo vse drugače, če ne bi bilo izdajalcev iz hrvatskega in slovenskega naroda, ki so Srbom to spoznanje jemali svoj narod pa zatajevali.

Po volilnem porazu so demokrati prevzeli in med seboj razdelili najostudnejše vloge. Po Srbiji hujskajo, da radikali izdajajo srbstvo in da n očejo prav zagrabiti «avstrijancev», po Hrvatski in pri nas v Sloveniji se pa po malem izdajajo za — avtonomiste, očetovstvo centralizma pa zlobno podtikajo pravim avtonomistom.

Demokraskta potvarjanja.

Pri podtikanju očetovstva centralizma se demokrati sklicujejo največ na to, da sta bila Jugoslovanski in Narodni klub (Hrvatska zajednica) nekaj časa z radikali na vladi in da sta imela iz svoje srede nekaj ministrov ter da je centralistična ustava posledica vsega tega, kar se je tedaj sklepalo in delalo. Ta laž se zavrača tudi od srbske strani. Stojan Protič, ki je bil tedaj predsednik vlade, danes zatrjuje in razlaga, kako je Pašič za njegovim hrbtom s svojim ozkim krogom zaupnikov iz radikalne in demokraskte stranke pripravil vidovdansko ustavo. Jugoslovanski in Narodni klub sta izdelala vsak svoj ustavni načrt in če prištetjemo k temu še Protičev načrt in ustavni predlog bosanskih muslimanov, je jasno, da činitelji nekdanje Protičeve vlade niso pripravljali centralizma in centralistične ustave.

Demokraskte laži pa še posegajo dalje nazaj v čase, ko je delovalo v Zagrebu Hrvatsko Narodno veče ali zbor, v Ljubljani pa slovenska narodna vlada. Te laži zavračajo razni zapiski in zavrača jih tudi zgodovina, ki je vendar merodajna, ker bo govorila in pričala tudi tedaj, ko bodo demokraskti lažnjivci že davno politično mrtvi.

Leta 1920 je izdala «Matica Hrvatska» zgodovinsko nad vse važno delo pod naslovom «Dokumenti o postanku kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1914—1919». Podatke je zbral znani zgodovinar Ferdo Šišić, ki iz-

«Gospod Aleš Blaž —?» Aleš Blaž ni razumel.

Pa mahoma je razumel —.

Tale človek je mislil, da je bil Hinko Brglez — Aleš Blaž!

In njegova rahločutna plahost in boječnost je hipoma zasnovala divji, blazen načrt —. Ušel bo javnosti —. Pustil bo ljudi v njihovi zmoti, pustil jim bo prepričanje, da je on, Aleš Blaž, umrl tisto jutro, in on da je Hinko Brglez, njegov sluga. Tako se bo izognil svojemu imenu v javnosti, nihče ne bo zijał za njim, nihče ga ne bo nadlegoval, — prost bo, popolnoma prost!

«Da», je dejal zdravnik, «treba jih bo obvestiti.»

Aleš Blaž se je zamislil v zgodovino svojih dedov. Ni se spominjal, da bi bil kje kedaj slišal o kakih sorodnikih —. Pač —. Nek Šime Blaž, očetov bratranec, se mu je zdelo, da še mora nekje živeti.

«Ne vem, če jih je kaj imel.» Glas mu je drgetal, tako ga je razburjala misel na drzno prevaro, ki jo je začel plesti. «Morebiti kak daljni stric —. Pa gospod Aleš Blaž ni nikdar govoril o njem.»

Kar je bilo tudi res.

Komaj komaj je spravil čez ustnice svoje ime. Ko pa je bilo končno zunaj, je čutil, da se je njegova usoda odročila.

Zdravnik je pogledal po njegovih rokah. Bele so bile, prsti so bili suhljati, dolgi, kakršne imajo ljudje, ki v svojem življenju niso sukali težjega orodja ko pero.

«Oprostite!» je dejal. «Vi ste njegov sluga —? Ali pa —?»

«Da!» je odgovoril Aleš Blaž.

Usoda je bila zapečatena.

«Kako se je pravzaprav pisal vaš gospod?» Alešu so zaklecala kolenca.

rečno navaja, da so z Radičem in drugimi Hrvati tudi Slovenci kakor dr. Cankar (tedaj urednik «Slovenca») in drugi zahtevali deželne zbere, dočim so zastopniki današnjih demokratov zahtevali, naj se ujedinjenje brez vsakega odloga izvede. Zeljo po deželnih zborih je vzel tudi regent Aleksander na znanje ter obljubil, da bo vlada to željo izpolnila.

To vladno obvezo je, kakor znano, prekršil Nikola Pašič in sicer po nagovarjanju in podpihovanju demokratov, ki so po svojem prvaku Pribičeviću v parlamentu imenovali vse sklepe Narodnega veča — prazne fraze in parado. Znano je, da je Pašič že poprej dogovore in pogodbe podpisoval z namenom, da jih ne izpolni, ne sme se pa pozabiti, da bi take politike ne mogel nadaljevati v Jugoslaviji, če ne bi bilo demokratov. Pašič in njegov vpliv med Srbi nista večna, za Pašičem bo prevzelo predstavnike Srbov že sedaj večkrat izraženo spoznanje in priznanje o sporazumu in samoodločbi treh narodov Jugoslavije, demokrati, ki to vedno zanikajo in oporekajo, pa morajo popolnoma propasti, ker zidajo pri nas kakor v Srbiji svojo politično stavbo na samih lažeh in prevarah.

Kako so se osmešili slovenski radikali.

Beograd, 25. okt.

Kakor smo že zadnjič kratko javili, so skušali Pašičevi hlapci v Mariboru pregovoriti našega poslanca iz Prekmurja g. Geza Šiftarja, naj bi zapustil našo stranko in prestopil v srbsko radikalno. Ljudje, ki bi za umazanih par tisočakov prodali svojo dušo, svojo deco, svoj materni jezik in tudi cel slovenski narod, so se že radovali. Po svojih listih so že pisali z debelimi črkami, da se jim je zlobni čin in grdi načrt posrečil.

A doživeli so neljubo presenečenje. Mladi in muhasti g. Šiftar jih je salamensko potegnil. Niso pri njem vlekli obljube, da bo postal minister, nič niso izdali stotisočaki, koje so mu obečavali, ne slava in Pašičevo božanje, g. Šiftar je ostal zvest Slovenski ljudski stranki in je ostal član Jugoslovanskega kluba. Nihče g. Šiftarja ni silil ali prosil od naše strani, sam je spoznal, da srbska radikalna stranka po svojem Pašiču in njegovih hlapcih Slovenijo guli in nam jemlje pravice. Čast g. Šiftarju!

In še kako na grd ter ostuden način so hoteli zva-biti g. Šiftarja iz krščanskega ter slovenskega tabora v srbskega! Človek, ki se je iz gole sebičnosti, častihlepja in želje po tisočakah udinjal srbskim radikalcem, je napravil ostuden načrt, dobiti g. Šiftarja v Pašičevo stranko. Bil je to neki Švikaršič, odpuščeni financar. Na čuden način se je ta človek vsilil za tajnika SLS v

«Aleš Blaž», je rekel slabotno in boječe.

«Pa vendar ne tisti —?» se je glasno začudil zdravnik.

Aleš Blaž je pokimal.

«Hm, hm —! Jej, jej —!»

Zdravnik se je vdal svojim čuvtvom.

Čudni so slučajni usode —. Njemu, neznatnemu zdravniku, kruhoborcu, brezpomembnežu, — njemu je bilo dano, da je stal ob smrtni postelji slavnega, da, najslavnjšega pisatelja, kar jih je poznala njegova doba, dano mu je bilo, da je gledal zadnje ure moža, ki mu bo narod staval spomenike, ki ga bodo slavili še pozni rodovi, ki bo živel v svojih delih, dokler bo živel narod —. Ni dvoma, tudi nanj bo padlo nekaj te slave, tudi njega, njega bo omenjala zgodovina —.

«Hm hm —! Jej jej —!»

In ko je videl, da je ubogi človek pred njim na kraju svojih moči, se mu je ves ginjen v svoji velikodušnosti ponudil, da bo sam osebno poskrbel «za pogrebne zadeve» —.

Aleš Blaž ni mislil na spanje.

Sedel je v trdi stol spodaj v pritični sobi, da bi preudaril položaj, ki si ga je nenadoma ustvaril.

Pa zaspal je v kljub temu. —

Grmeče bobnenje ga je splašilo iz spanja.

Čulo se je, kakor bi hišo podirali in bi se stene lomile trdo ob njegovih ušesih.

Ko je končno otrešel spanec raz trudnih udov in imel spet v oblasti vseh svojih pet čutov, je slišal, da nekdo glasno trka na večna vrata. In trkanje je grmeče bobnelo po prazni hiši —.

Vstal je in pomeril odrevenele ude k vratom.

Murski Soboti. A njegovo poslovanje je bilo tako, da ga je strankino vodstvo moralo odpustiti. Na čuden način je zvaljal od Amerikancev in drugih denar.

Švikaršič se je ponudil radikalcem v Mariboru. Ti so ga sprejeli z odprtimi rokami. Saj so si bratje. Bivši komunisti, socialni demokratje, liberalci, narodni socialisti in nemčurji ter odstavljani financar, to so novo-pečeni radikali v Sloveniji.

In ta Švikaršič je po navodilu radikalov: Pfeiferja, Müllerja, Slanovca in drugih poslal g. Šiftarju v Beograd telegram, da je njegov tast na smrtni postelji, naj pride takoj domov. Klub je dal g. Šiftarju dopust. Ko je Šiftar dospel domov, je zvedel, da je oče njegove žene zdrav. Švikaršič je nato Šiftarja zvalil v Radence. Tam so ga čakali agenti srbske radikalne stranke iz Maribora.

Sladko so mu govorili in ga vabili, naj odstopi od Slovenske ljudske stranke ter pristopi k srbskim radikalom. Obljubili so mu, da postane minister, da dobi še kaj več. . . . Radikali bi bili celo radi g. Šiftarja opijani, a ni se jim posrečilo vloviti ga v svoje mreže. V Mariboru so Pfeiferjevi agenti že pripravljali banket (obed) v slavo in čast novemu radikalju. A Šiftar je pustil srbske agente na cedilu in se je namesto v Maribor, odpeljal v Beograd v naš Jugoslov. klub.

V nedeljo 21. t. m. je radikalni list objavil «proglas» s podpisom Geza Šiftar. V tej izjavi je objavljen odstop Šiftarjev iz naše stranke. A g. Šiftar o tem proglasu ničesar ne ve. Nikdar ni podpisal tega proglasa in ga tudi sestavil ni. Dokazano je, da je ta proglas sestavil bivši rdečkar Slanovec skupno z advokatom dr. Müllerjem. Še podpisali so ga krivo. Prekrstili so ga v Šiftarja.

Vsa lumparija je sedaj korenito razkrinkana. G. Šiftar je danes v seji Jugoslovanskega kluba izjavil: Radikali so mi lagali, da me hoče Jugoslovanski klub izključiti. Vse je bilo seveda izmišljeno. Švikaršič mi je poslal neki proglas in me hotel prisiliti, da ga podpisem. Jaz sem odločno rekel: Ne podpisem nobene izjave za radikale, ker sem sprevidel, kaki ljudje so to. Izjavljam tu pred celim klubom popolnoma neprisljano in dobropremišljeno, da ostanem prejkoslej zvest programu SLS ter Jugoslov. kluba.

G. Šiftar je nato napisal za prekmurske «Novine» naslednjo izjavo v prekmurščini:

«Mojim volilcam!

Dam Vama na znanje, da se po Prekmurji širijo razne vesti od toga, da sam jaz prestopo v radikalno stranko. Izjavljam, da je to nečistina in da tozadevne izjave, nadalje proglašam na narod (v «Julianjih Novostih») ničdar nejsam podpisal, niti nejsam dal nikomoli pooblastilo, da v mojem imeni izjave naj pobera, da naj volilci prosijo, ka bi v radikalno stranko stopo. Vabili so me, ali jaz sam njihove ponudbe odbijem. To mi je dokaz tud to, da sam v stranki SLS in v Jugoslovanskem klubu.

Beograd, 24. oktobra 1923.

Šiftar Geza, narodni poslanec.»

Tako so sedaj srbski agenti v Mariboru razkrinkanini kot ponarejalci podpisov našega poštenega človeka. Celi svet obsoja tako grdi in ostuden način politične borbe v Sloveniji.

Mi vemo, zakaj so srbski agenti v Mariboru to gonjo učinili. V srbsko-radikalno stranko v Sloveniji, posebno v Mariboru stopajo samo taki ljudje, ki bi radi imeli od Pašiča denar. Poznamo te tiče. Nekateri so iz nemaničev postali fabrikanti, drugi bi radi dobili milijone za «kšeft», ker jim v Sloveniji nihče več neče dati kredita, a vsi skupaj so ljudje brez vesti, ki bi za Ju-

Zunaj je bil zdravnik in še neki drugi človek, suh, dolg, dobrih šestdeset let star, ostrega, strogega, neprijaznega lica, v črni žalni obleki, s črnimi rokavicami.

Hladno in prezirno je pogledal človek v žalni obleki po Alešu.

«Ah —!» je dejal. In vstopil je in z njim zdravnik.

Človek v žalni obleki je opazil nekaj belega na tleh pri pragu. Papir je bil. Pobrjal ga je in ga vestno in natančno pregledal. Nato pa ga je dal Alešu.

«To je za vas, mislim.»

Aleš Blaž je vzel pismo — pismo je bilo — in videl, da je naslovljeno na «Gospoda Hinkota Brglez, tajnika» — «Nesramni Hinko!» — «pri gospodu Alešu Blažu» — «I. t. d. Pisava je bila ženska.

«To je za vas, kajne —?» je ponovil človek v žalni obleki s trdim, neizprosno glasom.

«Dal» je dejal Aleš ves prestrašen.

«Jaz sem Šime Blaž, bratranec njegovega očeta», je nadaljeval trdi glas in mož v žalni obleki je naredil okorno kretnjo nekam po veži. «Kaj ste ukrenili glede pogreba?»

«Nič. Spal sem ves dan», je plaho povedal Aleš Blaž.

«Čujte, ampak vaše obnašanje pa ni preveč spoštljivo —!» je rekel Šime Blaž.

Torej to je bil njegov «mrzli stric», tisti Šime, očetov bratranec —! Nekdaj v zgodnji mladosti, menda je bil deset let star, ga je videl. Pozneje pa nikdar več. Oče skoraj nikoli ni govoril o njem. Nista si bila prav dobra. Zakaj ne, tega Aleš ni zvedel. Le toliko se je spominjal iz očetovega pripovedovanja, da mu bratranec ni hotel posoditi denarja, da je bil silno bogat, pa skop.

deževe groše še prodali svojo mater, očeta ter celi slovenski narod!

Ko so pošteti možje iz radikalne stranke zvedeli, kake hudobije in ogabnosti uganjajo slovenski odpadniki, sedaj agenti srbske radikalne stranke v Mariboru, so vsi od prvega do zadnjega obsodili tako početje.

Laž in goljufija nimata nikjer sreče. Tudi narodni odpadniki in izdajalci ne!

AGENTI ZA SRBSKE RADIKALE.

Radikali so se z veliko vnmemo vrgli v Mežiški dolini na agitacijo. Sicer delamo tem ljudem krivico, če jih imenujemo radikale, kajti igrali so dosedaj ze vse barve. Iskali so že pri vseh strankah, samo svojo čast in korist.

Zanimivo je samo to, s kakšnimi sredstvi agitirajo proti naši Slovenski ljudski stranki. Na primer v Libeličah so obljubovali, da jim bodo kot vlada stranka, ki ima moč in tudi denar — napravili železniško postajo, oziroma most čez Dravo, cesto jim bodo popravili itd. Med tem, ko vam «klerikalci», tako kričijo radikali, ne bodo mogli nič prinesiti iz Beograda, ker njihovo število ne pomeni nič.

Škoda, da teh gospodov, novopečenih radikalov nobeden ni vprašal: s čegavim denarjem nam mislijo vse to napraviti? Kajti mi dobro vemo, da iz svojega žepa ti gospodje ne bodo dali nič.

Mi tudi to dobro vemo, da je ta denar ki, ga nam obljubujejo, denar iz naših davkov, do katerega mi itak imamo pravico brez agentov srbskih radikalov.

Značilno za njihove shode je to, da imajo po 4 do 5 poslušalcev (državnih nastavljenec, Bog jim grehe odpusti). Mi te financarje in razne Jakličke srbskim radikalom iz srca privoščimo.

Naše ljudstvo pa Pašičevi radikalni hlapeci ne bodo sprebrnili. Ljudstvo, čeravno kmetstvo in delavstvo, je toliko značajno, da ne menja svojega prepričanja vsako poletje, kakor cigan svojo srajco. Prevaljčan.

TRGOVINSKA POGODBA Z AVSTRIJO IN IZVOZ VINA IZ NAŠE DRŽAVE.

V tej zadevi je poslanec dr. Hohnjec dne 25. oktobra na ministra za trgovino in industrijo g. dr. Kojiča vložil tole interpelacijo:

Povodom odpotovanja naših delegatov na pregovoro z zastopniki avstrijske vlade o novi trgovinski pogodbi med našo državo in avstrijsko republiko smatram za svojo dolžnost, da Vas opozorim na zahteve našega vinogradništva z ozirom na to trgovinsko pogodbo.

Naše vinogradništvo je v bednem stanju. Stroški pridelovanja so jako veliki, davki ogromni, prodajne cene nizke, prodajna zmožnost mala. V tem pogledu, osebno trpi vinogradništvo v Sloveniji, predvsem na slovenskem Štajerskem. Iz krajev Slov. Štajerskega se je vino prodajalo na Srednje in Gornje Štajersko in v druge nemške alpske kraje. Avstrijska republika je pa uvozu vin iz naše države zaprla pot z izredno veliko uvozno carino. Dočim je vlada avstrijske republike pripravljena drugim državam dati ugodnosti pri uvozu njihovih vin, napravam nam te volje še ni pokazala. Naše vlade pa se pri sklepanju trgovinskih pogodb tudi niso dovolj brigale za domače vinogradništvo in njegove interese.

Sedaj, ko se bodo ustvarjale točke nove trgovinske pogodbe z Avstrijo, ima naša vlada priliko in dolžnost, da popravi to, kar so prejšnje vlade napravile našemu vinogradništvu opustile ali naravnost zanemarile. Ako hoče avstrijska republika imeti ugodnosti za uvoz svojih produktov v našo državo, mora enake ugodnosti dovoliti uvozu našega vina. V tem oziru mora naša drža-

«Očividno me ne pozna več», je premišljeval Aleš. Seveda, v štiridesetih letih se človek izpremeni —. Doma pa tudi ni bil skoraj nikoli.

Navsezadnje, — vseeno mu je bilo, kdo bo podedoval razdrto hišo. Svoj denar, kar ga je še bilo, pa je imel varno shranjen v inozemski banki pod tujim imenom.

Šime Blaž je stopal po veži, trdo, da je odmevalo po kotih, odpiral vrata, postajal na pragih, gledal v prazne sobe ter vzklikal «Ah!» in «Ha!» In nato sta z zdravnikom odšla po stopnicah.

Aleš je sam ostal v veži, plah, nem, boječ in skrajno razburjen.

Končno je prišel Šime nazaj.

«Pojdite z menoj, Brglez!» mu je rekel, trdo, kratko, zapovedujoče.

In Aleš Blaž je šel za njim z boječimi, rahlimi koraki.

Stopila sta v prazno sobo, kjer je stal trdi stol. Šime Blaž je sedel na trdi stol.

«Koliko ste dobivali plače?»

Aleš Blaž je premišljeval, koliko je dajal Hinkotu.

«Dvajset goldinarjev na mesec.»

«Ah —! Zelo veliko! Kedaj ste dobili zadnjo plačo?»

Aleš se je spomnil.

«Pred dvema dnevoma», je rekel.

«Ponavljam, da v svojem govorjenju niste preveč spoštljivi!» je pripomnil Šime Blaž in potegnil svojo možnjo. «Vsekakor, tule je dvajset goldinarjev, vaša plača za mesec naprej. In s tem vas odpuščam iz službe. Poberite svoje stvari in pojdite! Ne potrebujem vas

va biti v prvi vrsti med tistimi državami, ki so ali bodo deležne tozadevnih ugodnosti od strani avstrijske države.

Vprašam torej gospoda ministra:

1. Ali hoče dati našim delegatom za pregovore z avstrijsko republiko striktno navodilo, da dosežejo v trgovinski pogodbi kolikor največ mogoče ugodnosti za uvoz našega vina v Avstrijo?

2. Ali hoče ta uslov smatrati kot *conditio sine qua non* trgovinske pogodbe med našo državo in avstrijsko republiko?

Prosim ustmeni odgovor.

Beograd, 25. oktobra 1923.

Kedaj bo desetek za kmetska posestva znižan?

Beograd, 25. oktobra.

Na številna vprašanja, ki jih je dobilo tajništvo SLS v Mariboru in posamezni naši poslanci: «Kedaj stopi v veljavo zakon, po katerem se od posestev, ki jih prevzamejo sorodniki v prvem kolenu (otroci, od staršev, ali mož in žena) od svojih sorodnikov, ne bo plačalo nobenega desetka (prenosnine, «procentov»), odgovorjam:

Narodna skupščina (državni zbor) je začetkom oktobra 1923 na predlog in pritisk poslancev Slovenske ljudske stranke sprejela v zakon o taksah in pristojbinah določilo:

«Pri posestvih, kojih vrednost ne presega 2 milijona kron, se pri prevzemanju v sorodstvu v prvem kolenu oprosti plačevanja desetka.»

Naši poslanci, posebno dr. Korošec so finančnemu ministru predočili, da pri prevzemanju kočarskih in kmetskih posestev prevzemnikom ni mogoče plačati visokega desetka. Gospod minister je po daljšem dreganju pristal na našo zahtevo in je naš pismeni predlog sprejel. Tudi zbornica je glasovala zanj.

Ko bo kralj zakon podpisal in bo objavljen v Uradnem listu, bo še le stopil v veljavo. Danes sem vprašal g. ministra, kedaj utegne zakon stopiti v veljavo. Izjavil je, da okoli 15. novembra ali vsaj 1. decembra 1923. Poprej še seveda nova ugodnost ne velja.

Svetujem, da prizadeti počakate do tedaj s prevzetjem posestev, dokler «Slov. Gospodar» ne bo poročal, da je zakon že v veljavi.

Franjo Žebot.

ZADRUŽNO-SOCIJALNI TEŽAJI.

Od 12. do 23. novembra se vršijo zadružno-socijalni tečaji po tem redu:

12. novembra (ponedeljek) ob pol 10. uri dopoldne: Brežice v župnišču (za sodni okraj Brežice).
13. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Rajhenburg v društvenem domu (za sodni okraj Sevnica).
15. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: Sv. Vid na Planini v župnišču (za zahodno polovico sodnega okraja Kozje).
16. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Kozje v okrajni hranilnici (za vzhodno polovico sodnega okraja Kozje).
19. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Slovenjgradec v Hranilnici in posojilnici (za sodni okraj Slovenjgradec).
20. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Šoštanj v cerkveni hiši (za sodni okraj Šoštanj).
22. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij ob Taboru v cerkveni hiši (za sodni okraj Vransko).
23. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij Savinji v gostilni Čujež (za sodni okraj Gornji-grad).

več. Nadaljnih opazk o vašem obnašanju se rajši vzdržim. Pa storite mi uslugo, — odidite takoj!»

III.

Večero se je, ko je uro pozneje stal Aleš Blaž na ulici, izgnan iz svoje lastne, rodne hiše.

V eni roki je držal Hinkotovo težki potni kovčeg, v drugi pa Hinkotovo nekoliko lažjo potno torbo. In dežnik mu je tičal pod pazduho. Nekoliko začuden je premišljeval, s kako naglico se razvijajo dogodki v človeškem življenju. Prost je hotel biti, uiti je hotel lastnemu imenu, — in prost je bil, Aleš Blaž je umrl in mesto njega je živel le še Hinko Brglez. Čudno, da se človeku toliko pripeti v eni sami uri, in to edinole na dve, tri nagle, niti povsem dobro premišljene besede —!

Pa vso noč ni mogel takole stati pred hišo. Nekaj je moral ukreniti. O, da bi še živel Hinko —! On bi mu kdaj poskrbel udobno prenočišče! Škoda zanj! Aleš je vzdihnil —. In tudi kovčege bi mu nesel! Kako človeka holijo roke, če ni vajen, da bi sam nosil svojo prtljago!

Zaenkrat je torej sklenil, da bo postavil kovčege na tla. Pri tem poslu se je seve dežnik izmuznil izpod pazduhe in ko ga je hotel vloviti, mu je zadela roka na časopis, ki je tičal v Hinkotovem površniku. Površnik je bil namreč Hinkotov in tudi vsa druga obleka je bila Hinkotova. Svoje stvari je seve moral pustiti dediču rajnega Aleša Blaža. In dobro se mu je prilegala Hinkotova obleka, saj še ni bilo dolgo, kar je bila njegova — Aleševa — last. Podaril jo je Hinkotu, oziroma Hinko sam si jo je izposodil.

(Dalje prihodnjič.)

Zadružno socijalni tečaj v Slovenski Bistrici in Ptuj smo morali iz nujnega vzroka zamenjati tako, da se vrši tečaj v Ptuj 6. decembra ob pol 9. uri dopoldne v minoritski dvorani in tečaj v Slovenski Bistrici 13. decembra ob 9. uri v posvetovalni dvorani okrajne hranilnice.

OBCNI ZBOR ŽUPANSKE ZVEZE ZA SLOVENIJO.

se je vršil v nedeljo, dne 28. oktobra v Celju pri «Belem volu». Občni zbor je otvoril in mu predsedoval načelnik županske zveze, g. poslanec Stanovnik, ki je v uvodnih besedah sporočil poseben pozdrav dr. Korošca in povdarjal avtonomijo občin, za katere ohranitev se hoče županska zveza v prvi vrsti boriti. Kar začetkom občnega zbora se je sprejel najostrejši protest zoper italijansko nasilstvo proti našim primorskim bratom Slovincem in Hrvatom. Ko je g. načelnik Stanovnik še opozoril na «Hranilnico kmečkih občin v Ljubljani», ki je pupilarnovaren zavod in v katerega naj nalagajo občine svoj odvišni denar, za katerega se zahteva pupilarna varnost, ako nimajo v bližini kakega našega pupilarno varnega zavoda, je g. tajnik županske zveze podal blagajniško in tajniško poročilo o delovanju županske zveze v preteklem poslovnem letu. Županska zveza je priredila 10 županskih tečajev, med temi na štajerskem tri in sicer v Rajhenburgu, Konjicah in v Slovenjgradcu; nadaljne tečaje je preprečil volilni boj, med katerimi so bile občine preobložene s pripravami za volitve. Tajnik Gabrovšek iz Ljubljane je predlagal izvršilni odbor županske zveze, ki naj brzo rešuje tekoče probleme; iz štajerske sta prevzeta v izvršilni odbor gospoda Martin Steblovnik in Miha Hrastnik. Dolg in temeljit je bil razgovor o lastnem glasilu županske zveze, ki je neobhodno potreben; upamo, da bo z novim letom že lahko začelo izhajati. Določili so se županski tečaji za bodoče leto, šest za Kranjsko in šest za štajersko s Prekmurjem. Na štajerskem se zaradi zadružno-socialnih tečajev vršijo šele po novem letu. — G. vladni svetnik Sporn je imel zanimivo predavanje: Župan kot uradna oseba. — Nato se je razvila še debata o kuluku, katero je zaključila resolucija proti kuluku v obliki, katero je priporočal «Slovenski Gospodar» št. 44 dne 18. oktobra. — Sklenile so se še resolucije glede nameravanega ljudskošolskega zakona, zlasti pa proti nameravanemu občinskemu redu, glede katerega zahteva županska zveza, da da vlada občinam načrt na razpolago, da ga občine proučijo in se o njem izjavijo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Italijanski poslanik v Beogradu je predal naši vladi ponovno Mussolinijev predlog, po katerem bi pripadla Reka Italiji, Baroš in Delta pa nam. Ministrski svet je o tem razpravljal in sklenjeno je, da Jugoslavija ne odstopi od rapalske pogodbe.

V parlamentu je bil izražen tudi odločen protest proti postopanju Italije s slovenski in hrvaški narodnostno manjšino. V imenu opozicije je nastopil tudi poslanec dr. Hohnjec, ki je najostreje obsodil italijanska nasilja. Vlada je končno le predložila italijanskemu poslaniku, kako odmevajo pri nas odloki njegove vlade, poslanik je to javil v Rim in končno je bila ukinjena nasilna odredba proti slovenskim listom, ki sedaj zopet izhajajo samo v slovenskem jeziku.

V Zagrebu osnovana nova stranka «srednje linije» doslej še ni našla pravega upoštevanja. Centralisti niso pripravljani niti na malo popuščanja, proticentralistom je pa premalo to, kar predlaga «srednja linija». Zagrebški list «Der Morgen» izraža to takole:

«V naši državi se bje boj proti centralizmu. Sedanja ustava se je izkazala kot slaba in njeno revizijo zahtevajo danes tudi tisti, ki so nekdanj proglašali vsako njeno kritiko za protidržavno. Prepričanje, da nas more rešiti le nasprotje od centralizma, je ukoreninjeno že tako globoko, da ljudje komaj čakajo močnega moža, ki naj prinese odrešenje. V takih okolišnih ne more biti govora o politiki «srednje linije». Ljudstvo hoče temeljito rešitev, ne pa polovičarstva. Ljudje hočejo prosto dihati, in si sami odločevati svojo usodo. Zato je razumljivo, da v politiki «srednje linije» ne marajo nič slišati. Mi moramo torej začeti tam, kjer smo nehali leta 1918. Vsak naj bo gospod v svoji hiši. Posamezni deli države bodo potem že našli «srednjo linijo». Politika «srednje linije» ne more biti začetek, ampak še le izid razvoja.»

Zastopniki prečanskih krajev vidijo veliko krivico v novem proračunu. Direktni davki so nesli državni blagajni mnogo več, kakor je bilo predvideno v proračunu. Zato so v proračunu za leto 1923-24 postavili večje svote na prejemkih iz direktnih davkov. Tako predvideva letošnji proračun, da bo Slovenija plačala letos 23 milijonov 550.000 dinarjev več direktnega davka kakor lansko leto. Za Srbijo pa predvideva proračun le — 3 milijone dinarjev poviška.

KONČNI IZIDI AVSTRIJSKIH VOLITEV.

Po končanem štetju volilnih glasov iz vseh okrajev se vidi, da so krščanski socijalci pridobili od poprej 13 odstot., socijalni demokrati pa dobrih 11 odstot., dočim so Velenemci dobrih 35 odstot. izgubili. Krščanski socijalci imajo za državni zbor 81 mandatov, Velenemci 12, Landbändlerji 6, socijalni demokrati pa 67 mandatov. Ker bodo šli Velenemci in Landbändlerji nedvomno s Seiplom, stoji proti socijaldemokratski opoziciji 99 mož ali 32 glasov absolutne večine. S tem je Seiplu nadaljno izvajanje njegovega ženevskega sanacijskega

programa zagotovljeno. Liberalne meščanske stranke so izšle iz volitev popolnoma poražene; volilci so jim ušli deloma v Seiplov, deloma v socijaldemokratski tabor. Dobili so v celi državi krščanski socijalci in obe meščanski stranki skupaj 1,670,000 glasov, socijalisti sami pa 1,193.000 glasov. Na Dunaju so socijalisti ohranili večino ter bodo imeli v deželnem zboru od 120 članov 78, krščanski socijalci 41; razen tega je izvoljen 1 žid. Socijalistom se je pri vsej lepi večini priključilo tako nerodno, da jim bo manjkal tudi, če bo šel žid z njimi, za dvetretjinsko večino en glas. Dobili so na Dunaju socijalisti 582.000, krščanski socijalci pa 456.000 glasov. Slovani v državnem zboru tudi sedaj ne bodo imeli nobenega poslanca. V deželnih zborih bodo vsega skupaj 4 slovenski zastopniki: 2 Čeha na Dunaju (izvoljena na socijalistični listi) in 2 Slovence na Koroškem. Gradščanski Hrvatje zaenkrat pri volitvah niso uspeli.

PRED RAZPADOM NEMČIJE.

S francosko pomočjo je proglašena samostojna poreska republika, katero predstavljajo veindustriji, ki mislijo, da bodo lahko dobro trgovali s Francijo, nasprotujejo ji pa delavski krogi, katere hočejo podjetniki za toliko časa vreči na cesto, dokler se ne najde možnost uspešnega in dobičkanosnega obratovanja. Skoraj popoln je tudi razdor med berlinsko vlado in Bavarsko na eni ter Saško na drugi strani. Bavarsko imajo v rokah monarhisti, ki hočejo zopet ustoličiti Wittelsbachovce kot kralje, Saški pa vladajo socijalisti. Prvi zahtevajo bojno napoved socijalistični sili saške in cele države, drugi pa iztrebljenje monarhizma. Berlin se za nobeno stran ne more odločiti in če se za katerokoli odloči, so notranji boji neizbežni.

PRED NOVO EVROPSKO KONFERENCJO.

Anglija se trudi, da pridobi Ameriko za sodelovanje na konferenci za ureditev reparacijskega ali odškodninskega vprašanja. Ameriški državni tajnik je odgovoril, da Amerika ne odklanja svoje soudeležbe, stavi pa sledeče pogoje: 1. Ameriška vlada ne želi, da bi se Nemčija odtegnila pravični kazni, toda predno se Nemčija prisili na plačevanje, je treba ugotoviti njeno plačilno možnost. 2. Konference bi se Amerika udeležila le, če bi imela konferenca posvetovalen značaj, njeni sklepi ne bodo obvezni. 3. Med reparacijami in med dolgovi, ki jih imajo razne države na Ameriko, je treba razločevati.

RUSKO ŽITO IN PREMOG.

Od 15. avgusta do 10. oktobra je Rusija izvozila preko osem milijonov pudov žita. Od tega odpade 5 milijonov pudov žita, predvsem rži, ječmena in pšenice na Nemčijo. Ostanek se razdeli na Holandsko (2 milijona pudov), Dansko (500.000 pudov) in Finsko (500.000 pudov).

V berčeguvski pokrajini v orenburški guberniji so odkrili bogate plasti črnega premoga. Premogovnik cenijo na 30 milijonov pudov. Kirgiški industrijski odbor bo pričel v bližnji bodočnosti s kopanjem.

Iz delovanja naših poslancev.

Shodi SLS prihodnjo nedeljo, dne 4. novembra se vršijo: v Novicerkvi po rani sv. maši pri cerkvi. Govori poslanec Krajnc; v Slivnici pri Mariboru po rani sv. maši v društvenem domu. Govori poslanec Falež; v Št. Lenartu nad Laškimi po sv. maši pri cerkvi. Govori poslanec Kugovnik.

Shod SLS v Libeličah dne 21. t. m. se je prav dobro obnesel. Vršil se je po rani sv. maši. Ringovi prosto ri so bili nabito polni poslušalcev. Poslanec Kugovnik je poročal o parlamentarnem delovanju naših poslancev. Razložil je tudi vse laži in obrekovanja, katera razširjajo naši nasprotniki. Poslušalci so z zanimanjem sledili poročilu g. poslanca ter končno izrekli Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje.

Naše prireditve.

Kat. izobraževalno društvo v Št. Andražu pri Velenju ponovi v nedeljo, dne 4. novembra igro «Svoje glavna Minka» v petih dejanjih. K temu se vzporedi še igra iz «Našega doma» «Vedeževalka» in sicer pod kozoletom g. Fr. Vašl. Med odmori tamburaška godba in petje. Začetek točno ob pol treh popoldne. Čisti dobiček je namenjen v nabavo nove društvene zastave. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dobrna pri Celju. Igra «Mlinar in njegova hči» je bila 28. oktobra izvršno igrana. Zato jo prihodnjo nedeljo ponavljajo. Nihče od domačih in sosedov naj ne zamudi ogledati si jo. — Bralno društvo.

Tedenske novice.

† STOJAN PROTIČ UMRL.

V nedeljo, ob pol štirih popoldne je umrl bivši predsednik vlade in poslanec Stojan Protič, na svojem domu v Beogradu. Letos spomladi se je prehladil in od tega časa je hiral. Pred 14 dnevi je moral zopet leči, vrstilo so se boljši in slabši dnevi, končno pa je podlegel vsled srčne oslabelosti. Ko so mu dajali krepilne injekcije, je dejal: «Pustite, da se ne mučim.» — To so bile njegove zadnje besede. Pokopali so ga v torek ob 9. uri dopoldne na državne stroške. — Pokojni Stojan Protič je bil državnik odlične vrste in sposobnosti in politika, katero je on vodil dolgo vrsto let v Srbiji in pozneje v Jugoslaviji, je bila brez vsake balkanske primesi in vredna v pravem pomenu besede vsake kul-

turne in parlamentarne države. Rodil se je 16. januarja (po starem koledarju) leta 1857 v Kruševcu, kjer je dovršil tudi gimnazijo. Do leta 1882 je služboval kot profesor, potem pa se je posvetil politiki. S Stojanom Protičem je pokopan važen most med Beogradom in Zagrebom. Protič je neustrašno obsojal nesrečno vidovdanskou ustavo in kot mož širokega obzorja, kremenitega značaja, poštenja in čistih rok, ki niso iskale nikdar osebne koristi v politiki, je bil poklican in sposoben za voditelja sporazumnega dela. Vsled svoje značajnosti je zadnji čas mnogo pretrpel od strani krmarjev današnje srbske politike. Bodi mu zemlja lahka, med nami pa večna slava.

POGREB † DEKANA OZMECA.

V soboto, dne 27. oktobra, je pogreb vlč g. dekana v Ljutomeru prav pokazal, kako ljubezen in ugled je rajni užival nele v svoji ljutomerski fari in dekaniji, ampak po celem štajerskem in kako velika izguba je nas zadela z njegovo smrtjo. Krog 50 duhovnikov in nepregledna množica ga je spremljala pri pogrebu, katerega je vodil g. stolni dekan I. Tomažič, ki je tudi pokojnemu v cerkvi govoril v slovo. Krsto so nosili Orli, katerim je bil blagopokojni dobrotljiv oče in med katerimi je do zadnjega tako rad bival. Na grobu se je od blagega mladinskega mladina, Orli, Orlice in Marijina družba posebej poslovila. Jugoslovanski klub je naravnost iz Beograda poslal h pogrebu g. poslanca Klekca, ki je v nagrobnem govoru pokojnega poveljeval kot javnega delavca na izobraževalnem, gospodarskem in narodno-političnem polju. Saj je bil blagi pokojnik med tistimi prvimi izbranimi, ki so z vodnikom in učiteljem dr. Krekom zaklicali: «Množica se nam smili!» ter so polni mladostnega navdušenja za srečo Slovencev hiteli, da poleg dušne hrane, potrebne za večni blagor, dele slovenskemu ljudstvu tudi kruh potrebne svetne izobrazbe in gospodarske osamosvojitve in ki so slovensko ljudstvo vodili v trdem boju za narodno-politične pravice. Rajni dekan Ozmec je bil z vso dušo soudeležen pri prosvetnem izobraževalnem delu na Slovenskem štajerskem. Bil je soustanovnik Slovenske krščansko-socijalne zveze za štajersko, ki je v kratkem času obudila k življenju do 200 izobraževalnih društev z njihovimi odseki in je zlasti mladinskemu gibanju, Orlov, Dekliških in Mladeniških zvez ter Orlic, ki je ravnokar v najlepšem cvetu, ustvarila trden temelj. V svojih župnijah, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Ljutomeru, pa je rajni z osnovanjem in očetovskim podpiranjem izobraževalnih in mladinskih društev dejanski pokazal, kako se naj izobraževalno delo podrobno vrši. Čisto do zadnjega, ko je bil že hudo zdelan od boleznih, so bila njegovo največje veselje društva, zlasti mladinska. Za blagor Slovencev vedno mladostno navdušeni in delavni pokojnik se je z istim ognjem udeleževal tudi na polju gospodarske samopomoči in osamosvojitve. Stal je ob zibelni našemu štajerskemu združništvu, ki je slovensko ljudstvo rešilo oderuštva, obvarovalo pred največjo bedo ter Slovenijo povzdignilo v najnaprednejšo pokrajino Jugoslavije! Po podrobnem združnem delu v svojih župnijah, v snovanju in vodenju zadrug in posojilnic, teh največjih dohodnih zavodov slovenskega naroda, pa je rajni naravnost slovel. Najbolj pa je pokojni stopil pred Slovence na javno pozorišče kot deželni poslanec Slovenske Kmetijske Zveze v bivšem štajerskem deželnem zboru. V dobi gospodarskega in političnega zapostavljanja in zatiranja ter nasilnega raznarodovanja štajerskih Slovencev je bil rajni med onimi dvanašterimi štajerskimi slovenskimi poslanci, ki so z mladeniškim pogumom in odločnostjo pod vodstvom dr. Korošca zaklicali zastopnikom tujega, gospodujočega naroda: «Tudi mi štajerski Slovenci hočemo živeti naroda dostojno življenje!» Hočemo biti drugim narodom enakovrni. Zato zahtevamo gospodarske, politične in narodne pravice, zahtevamo avtonomijo Slovenskega štajerja! Najbolj označujejo rajnega kot javnega delavca njegove lastne besede, ki jih je izrekel, ko mu je že bolezen onemogočila skoro vsako delo: «Najbolj težko mi je, da ne morem več toliko javno delovati!» Bog bodi blagemu pokojniku večni plačnik za vsa duhovna in telesna dela usmiljenja, ki jih je s svojim javnim delovanjem izkazal slovenskemu narodu!

Parlamentarno delovanje se bo omejilo v mesecu novembru samo na seje finančnega in zakonodajnega odbora. Še le koncem novembra utegne zborovati cela skupščina, da reši proračun za leto 1924. Te dni bo skupščina sprejela zakon o trošarinah.

V finančnem odboru se sedaj razpravlja zakonski predlog o izpolnitvi zak. o trošarinah Vlada je pridala predlogu glede kuhanja neke izpremembe. Financarji v bodoče ne bodo imeli prav nobenega opravka z žganjarskimi kotli. Žganje iz vseh vrst sadja, vinskih droži in tropin se bo kuhalo trošarine prosto. Le tisti bo plačal od žganja trošarino, koji kuha žganje samo za prodajo. Za kmeta bo to precejšnja ugodnost. O predlogu so v finančnem odboru govorili naši poslanci Pušenjak, Žebot in Vesenjak.

Zenski tečaj za celjsko okrožje SKSZ se vrši dne 18. novembra v Celju v Narodnem domu in za mariborsko okrožje teden pozneje v Mariboru, dne 25. novembra v dvorani v Lekariški ulici. Na tečajih bodo govorili predavatelj-strokovnjaki. Vodila pa bo oba tečaja znana govornica dr. Angela Piskernikova iz Ljubljane.

Mariborske novice. Naš škof dr. Karlin se je mudil te dni v Beogradu, kjer je prisegel kralju. Predsednik mariborske Orjune in glavni urednik dr. Kukov-

čevega «Tabora», znani pretepač Rehar, je v nekem zasebnem pismu na ljubljanskega orjunca Jurkoviča opsoval dr. Zerjava. Orjuncem Jurkovič je Reharjevo pismo objavil v listu in to je dr. Zerjava tako razljutilo, da je moral Rehar takoj zapustiti uredništvo in sedaj meri v brezposelnosti mariborske ulice. — Sodna razprava proti 19 orjuncem, ki so razbili februarja Cirilovo tiskarno, je razpisana za 16. in 17. novembra t. l. — Nova zvonolivarna v Mariboru je dobila iz Ljubljane dovoljenje, da dogotovi tovarno in začne z ulivanjem zvonov. Ta zvonolivarna bo kmalu v obratu. — Zadnji petek se je zgodil v Brezju pri Mariboru umor. V Brezju je dolgo časa šolnikoval po mariborski okolici slaboznani demokratski šolnik Maks Zemljčič. Bil je vedno pijan, s svojo prvo ženo je tako surovo ravnal, da mu je radi tega umrla. Nič boljše se doslej ni godilo tudi njegovi drugi ženi, kateri so bile batine vsakdanji kruh. Brezjani in Zrkovčani so se bali Zemljčiča, ker se je rad tožaril pri sodnji, delal zgage med kmeti in šuntal enega na drugega. Rad se je tudi pretepeval in vmešaval v stvari in zadeve, ki ga niso prav nič brigale. Kot učitelj je bil tako na slabem glasu, da ga je morala višja oblast odstraniti od šolnikovanja, ker je preveč popival. Zemljčič je bil tudi stalen dopisnik dr. Kukovčevega «Tabora», pisal je tudi podlistke za ta list in po Mariboru je vedno hodil v družbi demokratov. Temu Zemljčič je posodila žena brezjanskega zidarja Kotnika 8000 K. Pijanec Zemljčič denarja ni vrnil, kakor je obljubil in Kotnica je tožila dolžnika na rubež, ki je bil tudi odrejen od sodišča. Minuli petek popoldne sta se podala k Zemljčiču na stanovanje, da ga rubita: eksekutor in zidar Kotnik. Ko ju je zagledal Zemljčič, je takoj potegnil revolver. Pri pogledu na orožje jo je eksekutor ubral skozi vrata, tudi Kotnik je hotel uteči, a je slučajno obvisel za sukno na kljuki. Zemljčič ga je dohitel pri vratih in mu pognal krogeljo od zadaj skozi hrbet v srce. Kotnik se je zgrudil mrtev na tla. Zemljčič je nato begal po Brezju, revolver je vrgel v Dravo in pribežal v mesto, kjer ga je pa policija prijela in ga izročila sodišču. Umor je torej zagrešil šolnik Zemljčič, ki je pijanec, pretepač, demokrat in dopisnik ter podlistkar ravno njega vrednega lista «Tabor». Živel je brez Boga in brez izpolnjevanja krščanskih dolžnosti in radi tega se ne smemo čuditi, da je v svoji podivjanosti hladnokrvno ustrelil človeka, kojega žena mu je posodila denar. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 28. t. m. od hiše žalosti na brezjanski mirovdvor ob naravnost velikanski udeležbi. Naprej je korakala godba požarne brambe, katere član je bil ustreljeni Kotnik. Potem požarne brambe iz Pobrežja, Maribora, Hoč in druge, pevsko društvo «Zarja» iz Pobrežja, ki je pela dve žalostinki. Za krsto nepregledna množina ljudi iz cele okolice. Ob odprtju grobu mu je govoril v slovo g. Pulko. Potrži rodbini naj služi velika udeležba v tolažbo! — V soboto se je vršil na Teznu komisijski ogled radi novega osebnega postajališča na železnici. Pozdravljamo ta načrt, katerega uresničenje bo zelo dobro došel Tezenčanom, kakor celi južni okolici Maribora.

Prevelik prijatelj perutnine. Iz Veržeja pri Ljutomeru poročajo: Jernej Zelenko iz Veržeja pri Ljutomeru je prevzel skupno z gostilničarjem Francem Mir na Frankopanovi cesti v Mariboru gostilno in plačal odkupnine 140 tisoč kron. Mir je zapazil, da gre krčma slabo in mu vedno manjka vina. Začel je svojemu tovarišu Jelenku predbacivati, da mu ta na skrivaj jemlje vino. Zelenko je bil istočasno osumljen, da je ukradel 30 kokoši, 6 gosi, večjo množino sočivja in celo eno svinjo. Cela tatinska zadeva je prišla pred sodišče in se je vršila v Mariboru dne 26. t. m. obravnava. Zelenko je pred sodiščem vse trdovratno tajil, a mu ni nič pomagalo, ker je potrdilo 11 prič njegovo tatinsko nepoštenost. Zelenko je bil že večkrat kaznovan radi tatvine in so mu tokrat odmerili 10 mesecev ječe, ukradene reči mora povrtni ter plačati vse sodne stroške. Policijska stražnica na Frankopanovi cesti je potrdila, da odkar je Zelenko pod ključem, so prenehali v bližini vse tatvine, ki so bile poprej, dokler se je gibal Zelenko prosto, na dnevnem redu.

Blagoslovljenje zvonov v Črešnjevcu. Toliko vernega ljudstva še črešnjevski grič ni gledal kot zadnje dni minulega tedna. Vse je bilo v svečanem vrvenju. Kot v čebelnem panju in gozdnem mravljišču. Pripravljali smo se na dostojen sprejem dveh novih bronastih zvonov. V oživiljenih vaseh so fantje in možje postavljali ponosne slavoloke — vselej izraz mladeniškega ponosa, pa tudi izraz navdušenja za katoliške ideje, dekleta so pa tekmovala med seboj, katera jih bode lepše okrasila. K sprejemu pred večernim mrakom se je zbrala cela župnija. Prihod zvonov, ki ju je na krasno ovenčanem, že v Mariboru občudovanem vozu peljal za občino velezaslužni Simon Pušnik, so oznanjali topiči pa edini zvon, ki ga je pustila vojna. Nad stopnicami pred cerkvijo je toli zaželjenega gosta pozdravil v imenu zdaj in v poznejših vekih živečih župljanov domači gospod župnik, ki je zvona «Mihael» in «Brezmadežna» predstavil župljanom kot neutrudljiva sozveščarja, od nebes poslana misijonarja, pa kot ljubeča in ljubljena prijatelja. Slavnostnemu dviganju zvonov drmelega dne je prisostvovala nešteta množica domačinov in tujcev. Blagoslovil je zvona slovenjebistriški gospod dekan Jožef Cerjak, ki je v cerkvenem govoru opisoval pomen vsakokratnega oglašanja zvonov. Moj Bog, pod milim nebom se vsaj ta leta ne vrši nobeno dejanje, ob kojem bi se prelilo toliko solz, srca pa drhtela v tako nebeškem ganutju, kakor ob dviganju cerkvenih zvonov pred očmi bogujdane slovenske župnije. . . . In zdaj? Nebesa se znami veselijo, z nami združeni v prisrčni «Te deum laudamus», samo satan se jezi, ker so se nanovo začeli majati stebri njegovega kraljestva, jeze se pa tudi nasprotniki zvonov, ker so

pošteno osramočeni. Na zahvalno nedeljo na veselo svidenje povodom enake slovesnosti pri podružnici Sv. Treh kraljev v Jelšovcu!

Novice od St. Martina pri Vurbergu. V nedeljo, dne 11. novembra se bo vršila pri nas lepa slovesnost in sicer: blagoslovljenje dveh novih zastav fantoske in dekliške Marijine družbe. Zastave so mojstersko delo č. šolskih sester v Mariboru. Tudi naši Orli so jeli polagoma in vztrajno delovati, dal Bog, da bi pristopili vsi poštene fantje iz naše župnije v to cvetočo mladinsko organizacijo, in bi enkrat tudi pri nas med mladeniči izginilo to grdo pijančevanje in pretepanje. Želimo tudi da bi naše bralno društvo zopet oživelilo in jelo delovati na polju ljudske izobrazbe, kakor v onih srečnih časih. — Dne 21. oktobra se je vršila v gostilniskih prostorih g. Berlinger v Vešici vinska trgatev, katero je priredilo Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor, pod pokroviteljstvom gospoda Krajnc Mirkota, tovarnarja v Framu. Prireditelj je razmeroma dobro uspela in v najlepšem redu. Gospodu Krajncu, ki se je z veliko človekoljubnostjo in požrtvovalnostjo ponovno izkazal za blagor in dorobit vojnih žrtev, izrekamo našo najlepšo zahvalo, kakor tudi vsem p. n. gostom, ki so z darovi in obiskom pripomogli do dobrega uspeha. — Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

«Naš dom» 11 šte. za mesec november je izšla. — Vsebina je sledeča: Zunanja politika (Viktor Korosec), Prepelica (Tugomer Samov), Brežiški kot (Justin), Tarcizij (Tugomer Samov), Pod vaško lipo: Metlo v roke, Pomisli, Dva velika socijalna tečaja v Celju in Mariboru. Dekliški vrtec: Ženski tečaji. Društveni glasnik: Zadrudno-socialni tečaji.

Vse naročnike «Našega doma», ki še niso poravnali naročnine za leto 1923 pozivljamo, da to takoj store, ker nam drugače ni mogoče izdati dvanajste številke za mesec december. Še okoli 700 naročnikov ni plačalo naročnine! Kako naj potem izhaja list, če naročniki ne storijo svoje dolžnosti!

Blagoslovljanje zvonov pri Sv. Tomažu Skoro vsak teden se čita, da se je vršilo zdaj tu zdaj tam po škofiji blagoslovljanje novih zvonov. Tudi pri nas smo imeli po dolgem čakanju in vednih obljubah tako slovesnost dne 14. okt. Vtla je tri zvonove livarna Bühl v Mariboru v isti velikosti in skoro isti teži, kakor so bili poprejšnji in sicer glas E (1220 kg), as (595 kg), h (368 kg) k staremu najmanjšemu des (115 kg), vendar so ugašeni višje kot stari. Požrtvovalni možje, iz vsake občine po dva, so se poldrugo leto trudili z nabiranjem prispevkov s takim uspehom, da so sedaj zvonovi plačani in še ne mali stroški povrh, skupno 110.000 D. Vsa čast jim in zahvala! — V soboto, dne 13. okt., so pripeljali zvonove naravnost iz Maribora črez Ptuj in Polenshak, do koder so šli jezdec z godbo naproti, na treh četverovprežnih bogato okinčanih vozovih. Največjega je vozil cerkveni ključar Martin Krajnc iz Hranjigovec, manjša dva pa njuna botra Janez Majcen iz Sejanca in Alojzij Škrlec iz Savec. Vozove, zvonove in konje so okinčala dekleta deloma že v Mariboru, deloma v Ptuj. Na meji župnije v Savcih se je ob lepem vremenu vršil sprejem pri prvem slavoloku, kateremu je s pomenljivimi napismi do cerkve sledilo še sedem. Dva Orla na konjih sta okrog tretje ure popoldne naznanila, da od Polenshaka prihajajo zvonovi, katere je tisočglava množica tako težko pričakovala, kakor je kazal napis na prvem slavoloku: «Pozdravljeni ob meji župnije, srce naše naproti vam bije!» Po dohodu je cerkveni ključar M. Krajnc naznanil veselje, da so jih srečno pripeljali v župnijo. Savski župan M. Irgolič jih pozdravi v imenu savske občine, tri majhne solarice vsaka enega v ve zani besedi in vsakemu nastavi velik šopek, nazadnje še g. župnik v imenu svojem in vseh župljanov. Ko so še pevci zapeli svoj pozdrav zvonovom, se je razvil sprevod zmagoslavja: Orli v kroju na konjih, šolska mladina pod vodstvom učiteljstva, mladeniči in možje, Orli in Orlice v kroju, banderij jezdecev menda okrog 40, Marijina družba, svatevce manjše in večje, najmanjše na vozovih krog zvonov, nato godba in zvonovi, za njimi boter in botra Škrlečeva, duhovništvo, pevci in nazadnje dekleta in žene, ki pa se ta dan niso mogle držati v vrsti, vse bi rade bile blizu zvonov. Ob pol 5. uri je dospel sprevod do župnijske cerkve, ki je bila od zunaj že skoro prenovljena, znotraj pa nenavadno bogato in lepo okinčana s svežimi in papirnati venci, kakor menda nikdar poprej, sad skoro enoletnega truda marljivih deklet. Zunanje okrase pred cerkvijo je veter kmalu raztrgal. Pri slavoloku vstrieč pošte je zvonove pozdravil predsednik Orlov J. Ambrož, pred cerkvijo pa, ko so zvonovi dospeli na svoj kraj, načelnica Orlic M. Meško in Marijina družbenica M. Zmave, obe v vezani besedi. Večernice so zaključile slovesnost sprejema. — Drugi dan ob pol 10. uri je blagoslovil zvonove v spremstvu 12 duhovnikov vlč g. stolni dekan dr. I. Tomažič in jih krstil na imena Sv. Tomaž apost., Sv. Jožef in Sv. Ana. Pritrkavali so razen duhovščine in izrekli zvonovom voščila botri in njih žene, župani, cerkveni ključarji in zastopniki mladinskih organizacij. Nato je bilo darovanje mimo zvonov in tedaj so se začeli ob zvokih godbe in petja dvigati zvonovi v stolpno lino brez vsake nesreče ali kake nezgode. In sedaj smo se šele oddahnili. Ljudstva domačega in tujega je bilo polno ves veliki cerkveni prostor, in bi bila pridiga zunaj cerkve, pa močen veter ni dopustil. Gospod krstitelj je na podlagi napisa na velikem zvonu: «Po vojski spet veselo poj, pozabljen zdaj je boj in znoj» podajal vernikom prekrasne nauke. Sledila je slovesna pontifikalna služba božja z zahvalno pesmijo, kar vse se je končalo šele ob pol dveh pop. Okoli tretje ure pa so se zvonovi že oglašili, in odslej «v cerkvi prenovljeni novi zvonovi — dramite ljudstvo h gorečnosti novil!» (Napis pri cerkvenih vratih.) — Da

je proti večeru poskusila razbrzdana mladina zvoniti po svojih razgretih buticah, je sicer umevno, za tako slovesnost pa sramota.

Državnim cestarjem Slovenije se sporoča, da smo morali radi tehtnih ovir občni zbor Stokovne zveze drž. cestarjev preložiti na nedeljo, dne 11. novembra t. l. dop. v Zidanem mostu. Občni zbor bo velike važnosti zato se ga naj udeležijo člani v velikem številu. Udeleženci naj se vsaj pet dni preje po dopisnici prijavijo na centralo v Celje. Vodstvo SZDC.

Cerkveni rop na Ljubčanih. V noči od 16. na 17. oktobra je neznan ropar prežagal močno železje na oknu žagreda pri romarski cerkvi M. B. na Ljubčanih ter odnesel iz tabernakeljna monštranco in kelih z malim številom sv. hostij, pokrit s pateno; v žagredu samem pa je še ukradel drugi kelih s pateno vred. Na oknu žagreda je še pustil eno tretjino cigarete Zeta. Tudi je poškodoval letos prenovljeni strelcov s tem, da je izpulil iz zemlje steber, s katerim je potem železno mrežo deloma iztrgal iz okna. Za roparjem doslej ni sledu.

Jekleni zvonovi v Poljčanah. Z jeklenimi tremi zvonovi, katero je dne 7. oktobra slovesno blagoslovil veleč. g. kanonik Maks Vraber, smo vsi jako zadovoljni. Hvaležni smo tovarni v Jesenicah za mojstersko uglašene in lepo doneče zvonove.

Požar. Iz Pameč poročajo: Dne 28. oktobra ob enih ponoči je iz dozda neznanega vzroka izbruhnil požar v gospodarskem poslopu Franca Globočnik, p. d. Krajevnika. V par urah je popolnoma pogorelo gospodarsko poslopje, hiša in zraven stoječa bajta. Zgorela je vsa krma za živino, živila in vso gospodarsko orodje in precej obleke, kakor tudi en pitani prašič. Požrtvovalni domači požarni brambi se je posrečilo neukročeni element v toliko omejiti, da ni prišel ogenj vsaj v spodnje kleti. Škoda gre v stotisoče, zavarovalnica pa znaša komaj 20.000 K. Družina desetih oseb se nahaja v velikem pomanjkanju in je navezana na podporo dobrosrčnih ljudi.

Pameče se modernizirajo. Kdor potuje mimo Pameč, vidi od šetnovega mlina na Mislinji proti vasi postavljene visoke droge za električno napeljavo. Štirje posestniki že čez en mesec uživajo dobre električne luči. Tudi ljubka in prijazna pameška cerkev je dobila 56 luči, ki so prav okusno razvrščene po vseh oltarjih in po cerkvi. Vsa naprava izredno povzdiguje krasno hišo božjo in je v veselje in ponos dvema požrtvovalnima darovalcema. Inštalacijo je v splošno zadovoljnost izvršilo električno podjetje Šprager in Črnko v Mariboru, Kopitarjeva ulica 12, za zmerno ceno.

Prememba posesti. Znano Šafarjevo posestvo v Trobljah, občina Pameče, je zgubilo letos spomladi svo jega gospodarja Pavla Pogorelnik in v jeseni edinega dediča, 11letnega Janeza Pogorelnik. Po javni dražbi je kupila zdaj to posestvo Antonija Pečoler, p. d. gospa Jesenkova iz Pameč, za 168.000 dinarjev.

Kako mislijo domačini o bivšem poslancu Ureku. Iz Globokega pri Brežicah smo prejeli: Gospod urednik, ko smo čitali v zadnjem «Kmet. listu» Urekov odgovor na vašo zavrnitev, smo sedaj vsi njegovi sorojaki uverjeni, da se mu kolo preostale pameti zavrtelo čisto na zmedeno stran. Urek je dolgo časa tožil o strašni živčni bolezni, ki ga mrevari noč in dan, a sedaj se je očividno ta bolezen preselila v njegove možgane, ki so postali že nekaj časa sem popolnoma slabostojni. Urek odgovarja v svoji zagovorni slami, da ni dolžil Lenartovega dopisništva, a je in se je takrat v zagovoru samo po Urekovo na debelo zlagal. V brežiškem okraju se je namreč čisto udomačil za lažnjive pregovor: Lažeš, kakor tisti samostojni Urek. S poštenostjo bi se rad ponášal Urek! Moj Bog, saj vendar zna vsak Globočan, da je bil Urek baš radi nepoštenosti odpuščen od vnovčevalnice v Mariboru. Nadalje vprašamo Ureka: mar li je bilo pošteno, da je kot plačan Pašičev hlapec pomagal prodajati Slovence v Beogradu in blatil slovenski ponos po skupščini? Ljudje, ki se vedno po listih bahajo s svojo poštenostjo, katere nikdo ne pozna, so navadno največji nepoštenjaki, ali če se izrazimo z izrazom Urekovega evangelija «Kmet. lista»: lopovi. Res je, da ni Urek doslej še nikogar dejansko ubil, ali ljudje v brežiškem okraju se ga bojijo bolj kakor ubijalca, ker jih je že toliko po krivem ovadil, povzročil prepire, pretepe in potem tožaril kot kak zakoniti advokat. Vsaktedenski obisk sodišča je Urekovo vestno izpolnjevanje njegovih samostojno verskih dolžnosti. Vsakdo si dobro premisli, predno se sreča z Urekom. V zadnjem svojem zagovoru skuša Urek tudi po Pucljevem mesarskem vzgledu smešiti vse, kar je versko poštenega in vsem pravim katoličanom nekaj svetega. Mi njegovi rojaki se temu ne čudimo, ker vemo, da je že davno napravil slovensko dedščino — vero in bi se rad s surovim smešanjem olepšal vest, ki ga preganja in mu naganja živčno bolezen v preostanke pameti. Tak vam je gospod urednik naš «dični» Urek, ki je lažnjiv, da mu niti njegova lastna žena ne verjame, nepošten zgagar ter zdražbar, izpolnjevanje verskih dolžnosti pa mu je davno nekaj čisto tujega in za «nežno učenega» Ureka prenaporno in preveč vsakdanje. Kaj pač hočete pričakovati od sina, ki se je lani v svoji čisto samostojni podivjani jezi spozabil tako daleč, da je položil roko na svojo lastno mater. Ako bo še Urek norel po «Kmet. listu», mu bomo mi rojaki že še posvetili v življenje njegove zakonske zvestobe tako, da nas bo pomnil. Z ljudmi po Urekovo breznačajnega in surovega kova, se mora postopati čisto samostojno. Povem vam, gospod urednik, da se Urek silno razburja, ako ga kedo počoha po časniku. Urek, če se ne boš uravnal zmedenih možganov na pravo plat, prihodnjič več — tvoji sorojaki iz Globokega in Blatnega. (Ta dopis gled Urekove fotografije ne rabi nobene razlage ali dostavka).

Polomija SKS v Kozjem se je vršila tako: Shod je bil javno razglašen pred cerkvijo na Bučah in v Kozjem. Da bi pa prišlo čim več njihovih pristašev, so obenem tudi sklicali občni zbor okrajnega odbora SKS in so javno razglasili, da pridejo govorit: Pucelj, Urek in Drogenik. In res se je v gostilni Koželj v Kozjem ob dotični uri, ko je bil shod napovedan, zbralo 30 ljudi, med njimi nad polovico naših pristašev. Mesto zgoraj omenjenih govornikov pa je prišel govorit tajnik SKS iz Maribora. Povdarjal je, da je SKS tudi za avtonomijo. (Medklic «Saj vemo, da doma na shodih ste za avtonomijo, zakaj tudi niste v Belgradu?») Končno je še povedal, da se je SKS pri zadnjih volitvah premalo pripravila, da so zato popolnoma pogoreli. Pri prihodnjih volitvah bo baje že boljše. Po končanem shodu SKS je neki gostilničar v Kozjem vprašal nekega pristaša SKS iz Zagorja, kako se je njihov shod vršil? Odgovoril mu je: «Pri moji duši, čisto za nič! Če pa nikdo ne pride!»

Roparski napad na Bučah pri Kozjem. V noči od 10. do 11. t. m. je neka družba, obstoječa iz treh fantov-domačinov, in sicer: Kostajnshek, Sinkovič in Mramor, siloma vdrla v stanovanje Marije in Urške Oprešnik na Bučah ter jih pretepla. Ti fantje se nahajajo sedaj v zaporu v Kozjem. Ker so se pregrešili po paragrafu 83 k. z., je moralo tukajšnje okrajno sodišče odstopiti celo zadevo okrožnemu sodišču v Celju.

Zahvala Orla Petrovče-Zalec. Za orlovsko zastavo odseka Petrovče-Zalec je nabrala vrla Novaštitfa pri Gornjemgradu 130 dinarjev. Vsej Novištitfi in posebej še g. Anici Pikel, ki je prevzela vso skrb za nabiranje, izreka orlovski odsek Petrovče-Zalec najiskrenejšo zahvala!

Dečka pogrešajo. Učenec Franc Korošec iz Rihtarovec, okraj Gornja Radgona je dne 17. marca 1923 odšel iz hiše čevljarkega mojstra Jurija Rusa v Sedlačku 13 pri Ptujju in se do danes pogreša. Otrok je 8 let star, suh, bleđ, ima lase kostanjeve barye, dobre zobe in govori samo slovensko. Kdo kaj o bivalisce tega otroka ve, se prosí, da o tem poroča okrajnemu sodišču v Gornji Radgoni.

Z dnem 1. novembra prevzame v Koroški cesti 39 trgovino, katero je imel do sedaj g. Beno Kragelj, hišni posestnik M. Seršen sam. Sicer se opozarja na današnji inserat.

Na gostiji Mlakar-Sirovnik v Račah so darovali svatje za novo parno brizgalno požarne brambe v Račah 700 K. Bog njim stotero povrni in daj še mnogo posnemovalcev!

Gospodarstvo.

Žganjekuha popolnoma prosta. — Financarji nimajo s kotli in žganjekuho nobenega opravka več.

Beograd, 26. okt.

Neprestano in opravičeno so se poslanci SLS pritoževali, ker je bila žganjekuha v Srbiji popolnoma prosta, a v slovenskih in hrvatskih krajih je bila pa na žganjekuho naložena visoka trošarina. V Srbiji niso imeli financarji prav nobenega opravka z žganjskimi kotli, tam je lahko «peknel seljak rakijo» (kmet kuhaj žganje), kakor je hotel. Nihče ga ni nadziral, nihče šikaniral. Čisto drugače je bilo pri nas.

Poslanci SLS so neprestano zahtevali izenačenje. To se pravi: Če smejo Srbi in Makedonci popolnoma prosto kuhati žganje in nimajo financarji tam nobene pravice pečatiti kotle, naj se te ugodnosti upeljuje tudi pri nas. Finančni minister se je konečno vendarle udal.

Kakor smo že pisali, je dne 9. oktobra 1923 predložil narodni skupščini zakonski predlog, po kojem se spremeni dosedanja zakon o trošarini, oziroma žganjekuhi. Na strani 8, pod št. 15, čitamo:

Trošarina na žganje se plača samo za ono količino, koja se proda, a plačevanje trošarine na žganjekuho se ukine. Od hektoliterke stopnje alkohola prodanega žganja se plača 20 D.

«Kot žganje se smatra destilat gošče od sadja itd.» — Tu je bilo izpuščeno: vinske in sadne droži, tropine in pokvarjeno vino. Poslanci Vesnjak, Žebot in Pušenjak so pri glavni razpravi in pri podrobnem posvetovanju stavili predloge, naj se tudi vinske drože in enake tvarine določijo med ono tvarino, ki je prosta trošarine. Po hudem dvadnevem boju se je našim poslancem posrečilo, da so dosegli tudi to ugodnost.

Te dni bo državni zbor ta zakon sprejel v celoti. Ko bo kralj novi zakon podpisal in bo minister objavil besedilo novega zakona v «Uradnem listu», bodo financarji izgubili od žganjskih kotlov. Vsakdo bode smel žganje kuhati popolnoma prosto, kakor se danes kuha svinjska piča ali perilo. Ne bo treba nobene prijave in tudi nobenega plačila državi za žganjekuho. Ta določba bo veljala tudi za one, ki kuhajo žganje za prodajo. Trošarino bo plačal v bodoče pri žganju, ki ga proda kmet, samo oni, koji žganje kupi. Kmet bo trošarine popolnoma prost.

Zakon se namreč glasi:

«Na žganje, skuhanu iz lastnega sadja ali vinskih droži, plača trošarina samo ona oseba, koja kupi žganje od pridelovalca, ali ga dobi na kak drug način.»

Poslanci Jugoslov. kluba so tudi ob tej priliki ostro kritikovali vlado, ker določa, da financarji morajo tuknjati žganjske kotle. Poslanec Žebot je pred celim finančnim odborom osmešil finančno upravo, ki izdaje take nesmiselne in škodljive naredbe. Finančni minister je izjavil, da bo takoj obvestil finančne oblasti v Sloveniji, naj nehajo z luknanjem kotlov.

Naši poslanci so dosegli tudi to, da bo staro, za

prodajo določeno žganje, od kojega se je plačalo običajno trošarino pri dosednji žganjekuhi, prosto nove trošarine.

V veljavo bo stopil novi zakon, ko ga bo kralj podpisal in ko bo razglašen v «Uradnem listu.» V «Slov. Gospodarju» bomo pravočasno poročali o celi zadevi. Gotovo pa je, da se bo po novem zakonu lahko prosto kuhalo žganje že okoli 1. januarja 1924.

JESENSKO OBDELOVANJE ZEMLJE.

Zboljševanje zemlje pomeni zboljševanje in povečanje naših dohodkov. Dohodke kar najbolj zvišati je naša želja in naša neobhodna gospodarska potreba. Gospodarske in socialne razmere nas silijo, da poiščemo vsakršen pripomoček ter ga uporabimo v našo dobrobit, da ne propademo. Če se hoče naš kmet vzdržati v gospodarskem ravnotežju, se mora tudi nekoliko modernizirati, kakor je to navada pri naprednejših narodih. Na Češkem izštudira kmetski sin visoko gospodarsko šolo, da potem boljše kmetuje na domačem posestvu. Tak študiran kmetski sin gotovo bolje zna, ktere gospodarske vzvode mu je napeti, in ktere prilike izkoristiti, da lažje gospodari.

Kmeta in sploh vsacega človeka živi edinole zemlja in le njo se mora izkoriščati v najvišji meri. Polje-delec črpa svojo zemljo navadno samo iz zgornjih rodovitnih plasti, dobičkaželjni industrijalec pa jo raziskuje tudi po več metrov globoko. Cela zemlja na globoko in široko nam torej lahko koristi s svojimi prikritimi in odkritimi zakladi. Kakor industrijalec preizkusi vsebino zemlje v globočini, prav tako je tudi potrebno, da kmetovalec dobro pozna svojstva tistih plasti zemlje, ki jih hoče izkoriščati.

Za kmetovalca pridele z gornja rodovitna plast zemlje v poštev. Od te rodovitne plasti moram plačevati davek, najsi jo izkoriščamo ali ne. Zategadelj trpimo veliko škodo, ako svoje zemlje ne izkoriščamo v zadostni meri. Iz zemlje bi se dalo mnogo več izčrpati, ako bi jo intenzivnejše obdelovali. In po merilu, po katerem kmetovalec izkorišča svojo zemljo naj bi se ocenjevale njegove zasluge za človeški rod.

Ako hočemo, da nam bo zemlja obilnejše rodila, jo moramo napraviti na kakoršenkoli način rodovito. V vsaki zemlji se nahaja več ali manj hranilnih snovi, ki čakajo samo ugodne prilike, da morajo služiti človeku ali drugim živim bitjem v uporabo. Te hranilne snovi pa se nahajajo neraztopljene v nižjih plasteh zemlje, ki jih ne obdelujemo. Obdelovalna plast zemlje pride pogosto v dotiko z zrakom, ki jo razkaja in prevaja hranilne snovi iz neraztopne oblike v raztopno obliko. Zrak, voda in toplota so činitelji, ki spreminjajo vse stvari na svetu, prav posebno pa še našo zemljo. Če tudi hočemo, da se katera stvar spremeni po svojih lastnostih ali materiji, jo moramo izpostaviti tem prvinam (elementom), katerim se tudi najtrši kamen in železo ne moreta ustavljati. Izpostavljajmo torej našo zemljo mogočnim vplivom teh prvin kot naših vrlih sodelavcev in napravili jo bomo bolj rodovito. To izpostavljanje vršimo z vsakim oranjem, zlasti pa z globokim oranjem v jeseni.

Z globokim oranjem zemlje spravimo na površje spodnjo še nerodovitno in mrtvo plast zemlje. Na površju se bo ta mrtva zemlja pod vplivom zraka, vode in toplote spremenila sčasoma v rodovitno in rahlo ter na ta način povečala rodovitno plast zemlje. Samo posebi je umevno, da bo takšna debelejša rodovitna plast donasala tudi večje dohodke. Kjer je več hrane, tam se lahko prehrani tudi več stvari. Korenine rastlin se bodo v tej globoko zrahljani zemlji boljše razvijale in sprejemale potem takem tudi več hrane, kar bo imelo posledico, da bomo dosegli obilnejši pridelek.

Dobro je takšno zemljo tudi primerno pognojiti in sicer z lahko raztopnim gnojem, to je n. pr. dobro razkrojenim hlevskim gnojem. V tej novi plasti v začetku ni mnogo hranilnih snovi raztopljenih. Tekom par mesecev se to ne more izvršiti, ampak je treba k temu dalje časa. V prvem letu še torej takšna zemlja ne bo dala mnogo več koristi; zato si moramo pomagati z drugimi sredstvi, dokler ne postane bolj rodovitna. — Vremenski vplivi delujejo sicer nepretrgoma, toda počasi.

Vpliv narave obstoji v tem, da se v mrazu vse snovi krčijo, na toplem pa raztezajo. Temu se ne moremo drugače ustavljati, kakor če se jim odtegnemo. To bi bilo mogoče samo v veliki globočini zemlje, kjer so ti vplivi manjši, ali pa v deloma neprodušno zaprtem in popolnoma praznem prostoru. V mrazu se torej zemlja skrči, ko pa pride nenadoma toplo vreme, se ista raztegne in pri tem pretrga in razpade. V zraku se nahaja kisik, ki razkaja in pospešuje razpadanje. — Zračni kisik okisuje in s tem spreminja. Spreminja nam potemtakem tudi našo zemljo in v njej se nahajajoče hranilne snovi.

Naši navadni kmetski plugi niso baš za globoko obdelovanje zemlje najbolj sposobni. Za to svrhu so boljše novejši sistemi, kakor jekleni Sackovi plugi, ki so v rabi pri vseh večjih in naprednejših posestnikih. Ti plugi so tudi zelo enostavni glede izdelovanja in popravljanja. Z večjimi plugi se lahko orje tudi čez 30 cm globoko. Imamo pa tudi nalašč za globoko oranje pripravne pluge z dvema lemežema. S tem se orje do pol metra globoko. Imenujejo se Sackovi rajolni plugi, h katerim je treba vpreči seveda dva para čvrste vprežne živine. Vsak večji posestnik ali vsaka vas bi morala imeti vsaj po en takšen plug, ki bi oral zemljo od sosedo do sosedo.

Zorana zemlja se pusti v surovih (debelih) plasteh ali brazdah ležati skozi zimo ter se šele v spomladu prevlači ali plitvo preorje in obenem pognoji z dobro

razkrojenim hlevskim ali umetnim gnojem. Z jesenskim oranjem zatiramo tudi nadležni plevel. Zgornja plevelna plast pride z globokim oranjem v nižje plasti zemlje, kjer se plevel vsled pomanjkanja zraka zaduši in polagoma segnije. Za zemljo, poraščeno s plevelom je torej globoko oranje v jeseni posebne važnosti.

Ivan Štampar, ekonom grajščine Ormož.

Za lastnike žrebcev. Po določilu zakonitih predpisov se razglašajo, da morajo lastniki žrebcev, ki hočejo v prihodnji plemenilni dobi to je v letu 1923 pripuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, priglasiti te žrebce nazpozneje do 10. decembra 1923 pri onem okrajnem glavarstvu (polit. ekspozituri, mestnem magistratu) v čigar okolišju stoji žrebec. Žrebec naj se pri-glasi pisмено in se naj naznani ob enem: a) ime: priimek in bivališče žrebčevega lastnika, b) pasma in rod, starost in barva, kakor tudi kraj, kjer stoji žrebec. Za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti se v splošnem ne daje dopustila. Svoječasno se bo razglasilo, kje in kedaj bode pregledovala licenčovalna komisija priglašene žrebce in dajala dopustila (licence).

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca novembra sledeča predavanja na Štajerskem: V nedeljo dne 4. novembra: 1. Št. Vid pri Ptujju, o boleznih kmetijskih rastlin, Zupanc J. 2. Konjice, o kmetijstvu, Šlamberger. V nedeljo, dne 11. novembra: 1. Kaplja, o živinoreji in sadjarstvu, Wernig. 2. Sv. Lovrenc, okr. Ptuj, o boleznih kmet. rastlin, Zupanc. 3. Kostivnica, o kletarstvu in o sadjarstvu, Šlamberger.

KURNIK.

Vsaka kmetska hiša, ki je urjena glede gospodarstva vzorno, ima tudi kurnik za svojo mnogobrojno perutnino. Praktično urejen kurnik služi dobro domači perutnini sploh, posebno pa kokošim. Vsak količak vzoren hišni gospodar si ga je že omissil ter ustregel želji svoje žene ter gospodinje.

Kurnik ti priporočam iz raznih razlogov. Med temi je eden prvih ta, da ustreže naravnim nagonom kure.

Vsaka stvarca pod milim nebom ima svoj dom, svoje dnevno zavetišče in nočno bivališče.

Ptica se usede na večer vselej, ako ni ovirana na taisto mesto. Zajec si poišče taisto ležišče, lisica taisto luknjo, stvarca — — za stvarca taisto prenočišče.

Enako išče med drugo domačo perutnino tudi kokoš taisto prenočišče in če se ga je privadila enkrat, ga ne z lepa, temveč le prisiljena izmenja.

Prenočila bo sicer pod domačo streho tudi brez kurnika, a kako se jej godi pri iskanju prenočišča pred počitkom in v počitku — je druga. Pogosto na svoj navadni prostor, če ni kurnika, ne more ob pravem času in ko se je enkrat že srečno usedla k zaželjenemu počitku, jej sedaj to, sedaj ono ne da miru.

V kmetski hiši je zmiraj opravka dovolj, in celo preko glave. Če mora kokoš prenočiti izven kurnika, doživi neredko, da še ni miru, ko ima glavo vtičnjeno pod peruti — — mora bedeti, se celo splaši in se mora premetiti. To se jej prigodi tem večkrat, ker se poda samo k počitku.

Pri tem išče kokoš taiste tovarišije tudi ponoči, v kateri je preživela čez dan.

Ze iz tega stališča ti priporočam kurnik, da zamore kura po svojem naravnem nagonu poiskati mirno prenočišče, poiskati, kedaj jej je ljubo in ko ga je enkrat našla, ni primorana, ga zapustiti — —. Nadalje ti priporočam kurnik radi snage, ki jo ljubi kokoš sama in je umešna za kraj, kjer prenočujejo kure. Iz kurnika lahko blato hitro odpraviš in gotovo ne ugaja nobe nemu, ako naleti na kurje blato v kraju, v katerem prenočujejo kokoši posamezno. Lažje kure pregledaš ter prešteješ, ako se zbirajo skupno v kurjaku.

Hišna gospodinja ali dotična oseba, koji je izročena skrb pri hiši za perutnino, navadno pogleda na večer, če je doma pernata žival in pri njej vse v redu. Če želi izbrati katero živalco za domačo rabo, ne bo jej treba iskanja po kotih ali na jutro dirjanja po dvo-rišču, da jo ujame —

Omeniti pa moram, da priporočam kurnik, da ležejo kure na gotovih porstarih, jajca lahko najdeš, prešteješ in jih odločiš za katerokoli uporabo.

Ni ravno prijetno, če ležejo kokoši, a ne veš, kje. Če rabiš jajce, a ga moraš le iskati, da še večkrat ga iščeš zastonj. Če bi se naj jajca uporabila v kuhinji, ali podlegla, pa ne veš kako stara so in mogoče celo pokvarjena. Častitamo tistemu vzornemu hišnemu gospodarju, ki je priskrbel svoji ženi in gospodinji na ljubo, sebi pa v domačo korist kurjak na ta le način:

Postaviti je kurnik kolikor mogoče na toplo, da pride od njega toplota iz živinskega hleva in kjer to ne bi bilo mogoče, ga je zgraditi vsaj tako, da mu je preskrbel ob strani dvojno steno iz desk. Med te stene je uložil žagovino, dobro suho listje, slamo, mrvo, da niso kokoši na mrzlem. Kurnik je razdelil v tri dele:

Vsak del ima tla iz desek. Te tri dele je zopet razdelil po stenah iz desk v toliko oddelkov, kakor mu kaže za domačo potrebo. Kurnik si je tako izdelal, da ga lahko čisti od povsod.

Spodnji del kurnika s svojimi oddelki je določil za piščeta (majhna in odrasla), ki prenočujejo sedeč na tleh in da imajo dovolj toplote, jim je po lesenih tleh natrosil, ali slabega sena, ali žagovine. Posebno dobro je obil ta del kurnika z deskami in vsak oddelek preskrbel z dobrimi duricami, koje nosijo luknjice, radi zračenja. Te luknjice ne smejo biti tako velike, da bi zamogla v oddelek podgana, ki si rada privoščič piščete za piščetom — —

Drugi, srednji del kurnika je razdelil po stenah iz desk v oddelke, katerih nesejo kokoši. 4—5 kokoši ima-

jo eno gnezdo iz sena ali slame. Na gnezdu leži kako staro ali ponarejeno jajce, durice teh oddelkov si je naredil iz lat, da se posamezni oddelki lahko zapro.

Tretji — zgornji del kurnika pa je določil za prenočišče svojim kokošim. Obdal ga je tudi z latami, a tako ozko, da da se ne more vanj splaziti dihur. Na tem delu so dvojna vrata, ki se lahko zapro. K enim vratom vodi deska s povprek pribitimi hlodi, na tej deski hodijo kokoši k počitku. Druga vrata se odprejo pri snaženju. Na lesenih tleh je potrošena žagovina ali nekaj slame ali listja.

Late, na katerih sedijo kokoši po noči, so 5 do 6 cm široke, ob robih okrožene, lahko se izvlečejo ter osnažijo, vse v enaki visokosti in kakor potrebno za pasmo, med seboj oddaljene.

Gospodarju, ki si je napravil takole opisani kurjak — častitamo. (Kurjerejec iz samostana).

BOLEZNI VRTNICE.

Kot sredstvo zoper plesnjivca rabiš poprej zoper Pri nagli spremembi vremena spomladi, v poletju in v jeseni nastopijo pri vrtnici bolezni, ki uplivajo škodljivo na njeno rast ter cvet.

Ako te bolezni nastopijo močno, kakor ravno v tekočem letu, ko sta se solnce ter dež pogosto ter naglo menjevala, trpi listje, cvet, in nežna mladika na kroni. Zoper te bolezni je treba braniti vrtnico, če pa je že napadena, že bolna, jo ozdraviti, ali vsaj omejiti razširjenje bolezni.

Oglejmo si v tej razpravi razne bolezni vrtnice bolj natančneje, pa tudi sredstva, koja moramo uporabiti, da na vrtnici nastopajoče bolezni uničujemo.

Ena najbolj znanih bolezni je rja. Ta bolezen nastopa raznovrstno v raznih letnih časih. Spomladi se pokaže rja na lanskih vejleah in med njimi ter novimi mladikami, kot rdeče-žolta gliva (goba), ki se, če se je človek dotakne le količkaj, razkadi v prah. To glivo je treba uničiti kolikor mogoče zgodaj, sicer se razširi na peresa. Ako je ne uničiš, nastopi v poletnem času na spodnji strani peresa v rdeče-žolti barvi in v jeseni v črno rujavih pikicah, ki prevlečejo listje, ga uničijo, ter ovirajo rast vrtnice.

Sredstvo zoper to bolezen svetuje nam znani Rosist Verdier sledeče: Zmešaj 200 gramov v prah stolčnega žvepla in ravno toliko apna v loncu ter prilij 3 litre vode. To zmes kuhaj in mešaj deset minut, pusti jo ohladiti in tekočino shrani v steklenice, katere zamašiš dobro. Pri uporabi vlij 1 liter te tekočine v 100 litrov vode, in to dobro zmešaj. Voda postane začetkom zelena, potem belkasta. S to tekočino poškopri od omenjene bolezni napadene vevice ter peresca. Škropi samo zjutraj, najbolje pa zvečer. Celotno omenjeno delo si prihraniš, ako spomladi ko ta bolezen začne nastopati, očistiš vrtnico rdeče-žolte glive in če se najde slučajno že razširjena na peresca, odrežeš takoj dotična peresca, ter jih zažgeš.

Druga bolezen, s katero so imeli opravka gojitelji vrtnic posebno to deževno leto, je plesnjivec.

Ta bolezen nastopa na obeh straneh peresca in na nežnih mladikah.

Nežne mladike izgledajo po tej bolezni sivkasto, peresca belkasto. Peresca se krčijo in so polna mehurčkov, popek ter cvet umazana.

Plesnjivec napada kaj rad ter močno vrtnico. V vročem poletju, v naglih spremembah podnebja ter po mrzlem deževju in je zmogel vrtnico uničiti popolnoma — bolje rečeno zadušiti.

rjo vrtnice omenjeno tekočino. Uporabiš pa lahko tudi solnato vodo, katero sestaviš iz 1 kg soli in 15 litrov vode. S to vodo vrtnico poškopriš. Ako to škropljenje izvršiš koj spomladi, ko so nove mladike dolge kakih 5 cm in ko še bolezen ni nastopila, jo boš zabranila gotovo. Je bolezen že vidna, je dva do trikrat potrebno škropljenje, da izgine plesnjivec.

Tretja bolezen vrtnice je peronospora. Ta bolezen nastopi v majhnih, rjavih pegah na zgornjem delu peresca.

Rujave pege imajo različno velikost ter so navadno okrogle. Samo ob sebi razumljivo, da bo skrbna vzgojiteljica vrtnice se potrudila, rešiti svojo ljubljeno te bolezni ter jo ozdraviti. Da se ti posreči ta trud ter delo, raztopi 2 kg kupfervitriola v 20 litrih tople vode in 2 kg apna v 20 litrih mrzle vode. Oboje zmešaj, prelij skozi platno ter prilij 100 litrov vode. To zmes preskrbi nekaj dni pred uporabo. S to tekočino s tanko brizgalnico poškopri od te bolezni napadene vrtnice. (Toliko o bolezni vrtnic. Prihodnjic dalje — samostanski vrtnar).

ZITNI TRG.

Neurejene prometne razmere v naši državi in naša nestalna valuta sta veliki oviri v mednarodni trgovini, ker izključujeta vsako resnejšo kalkulacijo inozemskih kakor tudi domačih trgovcev. Na inozemskih trgih pa je nastalo zopet resna konkurenca, ki je vsaj za nekaj časa naše žito izpodrinila. Konkurira z nami posebno Ogrska z moko, Rusija pa s pšenico. Ruska pšenica je odlične kakovosti, presega v tem oziru celo našo banatsko, obenem pa je zelo po ceni. Zato pa je predpogoj, če hočemo naše žito prodati v inozemstvo, da cene znižamo. To še večina pridelovalcev v Banatu in Slavoniji ni uvidela, pa radi tega tudi trgovina v večjem obsegu počiva. To stanje bo trajalo tako dolgo, dokler ne bo cena našemu žitu padla do one višine, kakor jo ima žito v drugih državah. Urediti bo se pa moral tudi promet, ker radi pomanjkanja vagonov izvoz po železnici silno počasi napreduje. Za žitno trgovino je edino ugodna zveza na sever, s Čehoslovaško in Avstrijo, ker je vodna pot po Donavi veliko cenejša in hitrejša, kakor železnica.

Utrditi pa se bo moral tudi položaj dinarja na inozemskih borzah, ker je dosedaj neprestano nihanje vrednosti dinarja silno oviralo trgovino.

Na našem žitnem trgu tedaj vlada vsled izostanka inozemskih kupcev precejšnjo mrtvilo. Izmed domačih kupcev kupuje žito edino še par mlinov, ki imajo že od prej sklenjene velike pogodbe z inozemskimi firmami, pa morajo sedaj svoje obveze izpolniti. Drugi mlinci pa imajo že moke namlete dovolj za celo zimo ter rajši čakajo na padec cen. Pomanjkanje denarja tvori veliko oviro, vendar pa se je že večina prodajalcev prilagodila razmeram tako, da dajo tudi večje količine na dolg, seveda proti primernim garancijam.

Cene so bile na trgu sledeče:
Moka nularica, v začetku 555 dinarjev za 100 kg, pozneje pa 540 dinarjev. Bačka moka je bila nekoliko dražja.

Pšenica je od zadnjega tedna znatno padla. Banatska pšenica se dobi že po 330 dinarjev 100 kg, slavonska je nekoliko dražja. Cena pa že neprestano polagoma pada.

Koruza. Na trg prihajajo večje količine stare koruze, za katero pa vlada malo zanimanja. Prodajala se je po 250 do 260 dinarjev 100 kg. V velikih količinah se je pojavila na trgu nova, letošnja izluščena koruza, umetno posušena. Cena 240 do 245 dinarjev za 100 kg. Koruza v klasju se je prodajala po 150 do 160 din. 100 kg, natovorjena na vagon.

Oves je zopet padel. Cena 220 do 250 dinarjev za 100 kg, vendar ga ni nihče kupoval.

Fižol. Trgovina s fižolom vsled padca cen počiva. Mnogo trgovcev je, računajoč, da bodo cene šle navzgor, pa ga raje drže v skladiščih, ker bi pri prodaji izgubili ogromne svote.

Zelo se trguje sedaj s krompirjem. Beli krompir se ponuja v Slavoniji in Podravini 100 kg po 100 din., natovorjen na vagon; iz Slovenije pa prihajajo ponudbe na velike količine rumenkastega krompirja po 115 dinarjev za 100 kg. Izvažajo se krompir v neznatnih količinah, večinoma v Grčijo, preko Gjevgelije. V Avstrijo se ga ne izplača izvažati, ravnotako ne v Čehoslovaško. Slovenski krompir kupuje v veliki množini Bačka, kjer je letos krompir zelo slabo obrodil.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 83 do 84 in pol D, 100 francoskih frankov stane 495—500 D, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1175—0.1180 D, za 100 čehoslovaških kron 248 do 249 D, nemške marke ne notirajo in za 100 laških lir 378 do 380 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.50 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja padla za 37 točk.

MALA OZNANILA.

Visokodebelne jable, hruške, črešnje in višnje se dobijo pri M. Hudelist, Maribor, Ruška cesta 15. 1131

Dva močna fanta sprejme za učenca A. Rakuš, pekovski mojster, Sv. Urban pri Ptuj. Nastop takoj. 1126

Kupujem fižol, suhe gobe, orehe in druge poljske pridelke večje množine in plačam najvišjo dnevno ceno. Karl Rayer, Maribor, pis. Aleksandrova c. 57-I. 1113 2-1

Učenka za trgovino iz poštene hiše se sprejme pri K. Zamolo, Fram. 1115 2-1

Svarilo. Svari se vsakega, moji ženi Alojziji Golob, rojeni Caf, izročiti denar ali denarne vrednosti, ker jaz nisem plačnik za njo. Jakob Golob, Selnica ob Dravi. 1122

Posestvo v Gornji Ložnici pri Slov. Bistrici, 5 oralov travnikov, 4 orale polja, z malo hišo, se da v najem ali se proda. Vpraša se pri Viljemu Abt, Maribor. 1114

Postelje z nočnimi omaricami, divan, posteljnino, pernico, kanarčka harcerja se proda. Livadna ulica 5, pritlično. Priporočuje se istotam kuharica za gostije. 1125

Oskrbnik, oženjen, absolvent vinarstva in sadjarske šole, z večletno izvrstno prakso na veleposestvih, želi spremeniti mesto. Naslov pove upravništvo lista. 1120

Mariborska zvonolivarna, Tomanova ulica, naznanja preč. duhovščini, kakor tudi vsem drugim interesentom, da je ukinjenje obrata od strani mariborske mestne občine deželna vlada v Ljubljani preklicala. Zvonolivarna bo pričela z delom takoj v polnem obsegu ter jamči vsem gg. interesentom za prvovrstno izvršenje tega livarniškega dela. Cenjenim naročnikom pa naznanjamo, da se bomo trudili z najboljšo postrežbo ter bomo v najkrajšem času njihova naročila izvršili. Obenem naznanjamo, da smo naslov te livarne spremenili na Mariborsko livarno zvonov «Zvonoglas», Tomanova ulica, pisarna Strossmayerjeva ulica 3, ter prosimo, da se vsi dopisi pošljejo na zgoraj navedeni naslov. 1124

FIŽOL

Rabim vsako količino fižola, rdečega — mandolini in kocka. Ponudbe z vzorci, prosim, da se pošljejo na Agenturni in komisionalni posao Pavao Fiorelli, Senj (Hrvatsko Primorje). 1055 3-1

Slavno občinstvo se opozarja, da ne pozabi obiskati morske deklice

polriba--poldeklica

in ogromne kače iz Indije, ki se vidita še vedno nekaj dni. Zadnjikrat v nedeljo, dne 4. novembra na Kralja Petra trgu poleg Magdalenske lekarne. 1132

Izjava.

Podpisani Martin Slodniak, posestnik v Bod kovcih, prealčnem, kar sem žalivega govoril o Blažu Žnuderl, organistu pri Sv. Lovrencu v Slov. gorcih in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Martin Slodnjak.

Kupimo vsako množino

kostanjevega, orehovega in hruškovega lesa.

Tvrška LAMPREHT & Cie,
Maribor, Strossmayerjeva ul. 10.

Čitajte, uvažujte in izkoristite!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da otvorim s 1. novembrom v svoji lastni hiši na Koroški cesti 39, trgovino z mešan m blagom, katero je dosedaj imel v najemu g. Beno Kragelj.

S skrajno ugodnimi cenami in skrbno p strežbo bodem si prizadal, pridobiti si splošno zadovoljnost in n klonjenost svojih cenje ih odj-malcev.

Vsled nakupa prvih rok, male režije ter solidnosti mojih trgovskih principov, bo si vsak redni obiskovalec moje trgovine pridrnil mnogo denarja.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

Matko Seršen

Maribor, Koroška cesta 39.

Trgovskega vajenca

ne pod 14 let, nastop takoj, išče trgovec z mešanim blagom

Franc Mikl, Sv. Marjeta, p. Moškanjih

ODVETNIK

DR. RIHARD FANINGER

sproča cenje emu občinstvu, da je sporazumno z dediči

prevzel odvetniško pisarno blagopokojnega g. dr. Vladimirja Serneca

v Mariboru, Sodna ul. 14

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem preselil

sedlarsko delavnico

iz Podgore

v Šmartno ob Paki.

Ob tej priliki se zahvaljujem za izkazano mi zaupanje in se priporočam še za naprej.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Gaberšek
sedlar, tapetar.

Sadno drevje, breskve, divjaki. Ameriški ključi, cepljeno trsje nudi Dolinšek, St. Ilj pri Velenju. 1005

DRVA

premog
OVES

koruzo

opeko

trgovsko opravo, auto, šivalni stroj, voz proda

OSET ANDREJ

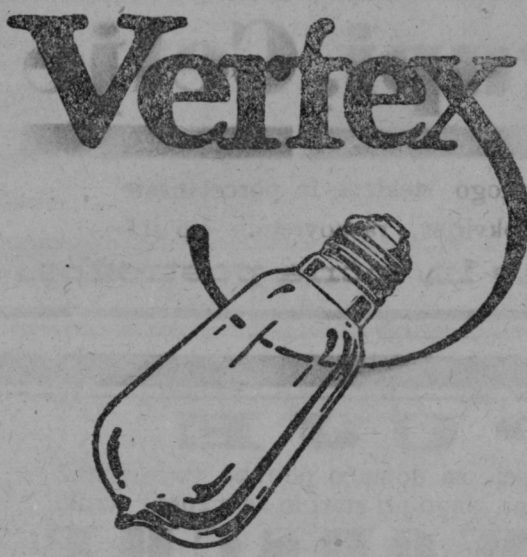
Maribor, Aleksandrova 57

Telefon 88.

Proda se radi selitve malo po sestvo, 10 oralov v Kristandolu 40, p. Dol pri Hrastniku. Natančneje pove Mihael Deželak, tam ustmeno. 1091 3-1

Sprejmeta se dva oženjena hlapca k volom in drugi govedi. Prednost imajo familije z večjimi delavci. Nastop službe ob Novem letu. Ponudbe se naj pošljejo na oskrbnišvo veleposestva Strnišče pri Ptuj, pošta Strnišče. 1112 2-1

Cepljene trte vkoreninjenih divjakov in sadna drevesca vseh najbolj rodovitnih in priporočljivih vrst oddaja že sedaj v jeseni po ugodni cenji dobro in zanesljivo blago. Za pismen odgovor je treba priložiti znamke. Alojz Grabar, posestnik in trtnar, Zagorci, pošta Juršinci p. Ptuj. 1033 4-1

Kuharico išče župnišče. Naslov v upravnistvu. 1068 3-1

Išče se v trgovino starejša prodajalka, popolnoma večja mešane stroke. Ponudbe na upravnistvo «Slov. Gospodarja». 1067 3-1

Kmetje, ki bodete v letu 1924 zidali, pozor! V sedanjem času zidati je drago. Kdor pa hoče razne stavbe v kmetijskem gospodarstvu po ceni zidati, naj se obrne na podpisano podjetje, katero mu po nizki ceni izdelava vsakovrstne stavbene načrte; načrti se izdelujejo po najnovejših sistemih, tako da se pri zidanju lahko prihranijo ogromni stroški. Naročila za načrte sprejema skozi zimo iz cele Slovenije Korošec Dragotin, stavbenik, Rečica ob Paki. 1078 30-1

Učence se sprejme takoj iz poštene dobre hiše ne čez 16 let starega, pri Franjo Cvilak, medicinar, svečar in slaščičar v Slov. Bistrici. 1084 2-1

Sodarski pomočniki se sprejmejo v trajno delo pri Francu Repič, Ljubljana, Kolesijska ulica 18. Ponudbe je poslati na naslov. 1080 4-1

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša graška mitnica) 12-149

prilagočena svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

Fižol in suhe gobe

kupuje vsako množino trgovina

A. Požar, Maribor, Gosposka 4

Realiteta pisarna
Arzenšek & Comp.
družba z o. z.

Celje, Kralja Petra cesta 22

ima na prodaj: hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine, vsakovrstna kmetijska posestva, gozdna in veleposestva, žage, mline itd. 939 10-1

Proda se:

1 omara 1076 3-1
1 težki voz za par konj
1 ročni mlin za zrnje mleti
4 karnise
1 kompletna konjska oprava oprema
1 težke sani
1 umivalnik
1 stara, dobro ohranjena vijolina
3 dobro ohranjene moške obleke
1 možka sukna
1 krasen stavbeni prostor ob železnici, 10 minut oddaljen od postaje in meri 15 a 68 kv m.
Odda se tudi dobro urejena mesnica na zelo prometnem kraju pod zelo ugodnimi pogoji.

Pojasnila daje lastnica omenjenega v Laškem.

Komes

Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermečki, kjer kupite letos

SUKNO

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermečki, Celje. Trgovci engros-cene. 536

Fižol vsako množino kupujemo. Ponudbe z vzorci na Gollić in Co, Celje. 1089 3-1

Proda se nekaj panjev čebel s satovjem in paviljoni. Fran Šumenjak, posestnik, Jarenina. 1023 4-1

Lepo posestvo, blizu Maribora, 6 oralov vinograd, sadonosnik, njive, gozd, žganjarja in čebelarja. Ivan Mlinarič, Glavni trg 17. 1096 2-1

Proda se umetni mlin na statih močni vodi, pekarna z branjarjo in gospodarsko poslopje z svojo električno lučjo, štirje vrtovi. Proda se pekarna z dvema vrtoma tudi posebej. Pridela se 11 hl vina in 28 hl jabolčnika. Košnje za eno govedo, cena ugodna. Naslov v upravnistvu. 713

Priporoča se

na novo otvorjena trgovina z mešanim blagom

Jerman & Vajdič

(preje Strassgütti)

v Slovenski Bistrici.

Svoji k svojim!

1-2 1 95

!! Poskusite enkrat !!

in prepričali se boste, da se dobi v trgovini

Franc Senčar, Mala Nedelja

in v

podružnici v Ljutomeru

razno prvovrstno oblačilno, špecerijsko in drobno blago v veliki izbiri po najnižjih cenah. — Zaloga vseh čevljarskih potrebščin posebno prvovrstnih lesenih žabljev.

Istotam lahko proda te vedno po najboljši dnevni ceni maslo, jajca, suhe gobe, fižol in vse poljske pridelke. Vsakemu se v svojo lastno korist priporoča obisk te solidne trgovine. 1-2 110

Med. univ. dr. Ferdo Korun

zdravnik v Šoštanju

ordinira v hotelu „Jugoslavija“.

Izšla je

BLAZNIKOVA VELIKA PRATIKA

za prestopno leto

1924

ki ima 366 dni.

«Velika Pratika» je najstarejši družinski koledar, koji je bil najbolj vpoštevana že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 din., kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov, tiskarna in litografski zavod, Ljubljana, Breg 12. 1040 6-1

TOVARNA KANDITOV

FR. ROZMAN

MARIBOR, — ALEKSANDROVA CESTA 57

prilagočena

vse vrste kanditov (bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih cenah!

Zahtevajte cenike!

Telefon 436

Telefon 436

Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjamo, da smo

s 25. oktobrom

cene vsemu blagu

znižali za 15%

Vsakdor, ki si hoče svoje potrebščine za jesen in zimo po res nizkih cenah nakupiti, naj torej ne pozabi si pred nakupom ogledati našo zalogo.

MASTEK & KARNIČNIK, in modna trgovina **Maribor, Glavni trg 16.**

Priden in zanesljiv krojaški učence se takoj sprejme pri F. Bračko, cerkvenik in krojač na Ptujski gori. Zraven se lahko tudi uči cerkveniške službe; mora imeti veselje do cerkve. 1110 2-1

Prodaj hiše na najbolj prometnem prostoru v Trbovljah. Hiša je prtilična, popolnoma pokletena, s podstrešnim stanovanjem ter je zelo pripravna za kakega obrtnika ali manjšega trgovca. Cena 350.000 D. Drugi podatki se dobijo pri zidarskem mojstru Jur. Ferencu, Trbovlje. 1094 2-1

Marija BAUMGARTNER
zaloga pohištva
Celje, Gosposka ulica 26

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.
Najsolidnejše cene in točna postrežba.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki
KAROL WORSCH
Maribor, Gosposka ulica št. 10.
!!!Perje za postelje!!!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.
Ključek nebeški po 20 in 30 din.
Angel varih po 11 din.

b) ZA ODRASLE

Bogomila po 15, 20, 25 din.
Pobožni kristjan po 12 din.
Češčena Marija po 14, 48, 60 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.
Sv. Alojzij po 15, 34 din.
Nebesa, naš dom po 42 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
Sv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.
Marija Kraljice 42 din.
Venec pobožnih molitev po 40 din.

Venec pobožnih pesmi 15 din.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 din.
Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri 3 din.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src 5 din.
Vir življenja 18 din.
Duša popolna 20 din.
Duša spokorna 20 din.
Bog med nami 12 din.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 din., (zlata obreza) 33 dinarjev.
Slava Gospodu 18 dinarjev.
Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
Priprava na smrt 16 din.

Čuite!

Čuite!

Ne zamudite
ugodno priliko!

Pojdite pri nakupu manufakturnega blaga v staroznano trgovino

CELJE,
tik farne cerkve

CELJE,
tik farne ce kve

Postrežba solidna

Mera poštena

Vsled ogromnega nakupa iz prvih inozemskih tvornic se prodaja samo trpežno ter sveže blago po nizkih cenah.

Vedno velika izbira vsakovrstnega manufakturnega blaga kakor: moško ter žensko sukneno in volneno blago, vsakovrstne tiskanine, belo in pisano platno, rujavo kotenino, cajgi, nogavice, letno in zimsko perilo. Posebno velika izbira vsakovrstnih svilenih, polsvilenih rut in šerp, kakor tudi cajgastih in barhastih ruf.

Za obilen obisk se priporoča

Aloiz Drogenik
Celje, Glavni trg 9.

Na drobno!

Na debelo

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki!

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

SPODNJEŠTAJERSKA

LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA št. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsake vloge na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.